

M. NURMIK

**EESTI
KEEL**

II

RK

«PEDAGOOGILINE KIRJANDUS»

ESTICA

ARH

A - 80961

M. NURMIK

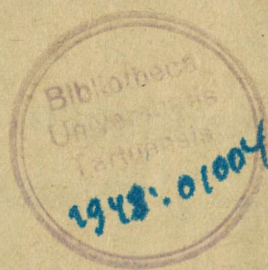
EESTI KEEL

II

Учебник эстонского языка
для IV—V классов

RK KIRJANDUS

„PEDAGOOGILINE KIRJANDUS“
TALLINN 1948

TARTU ÜHIVERSITEETI
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

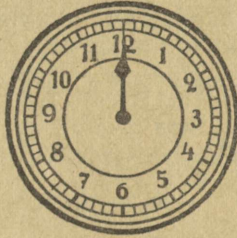
II.

55.

31.

detsember

vana aasta

1.

jaanuar

uus aasta

Uus aasta.

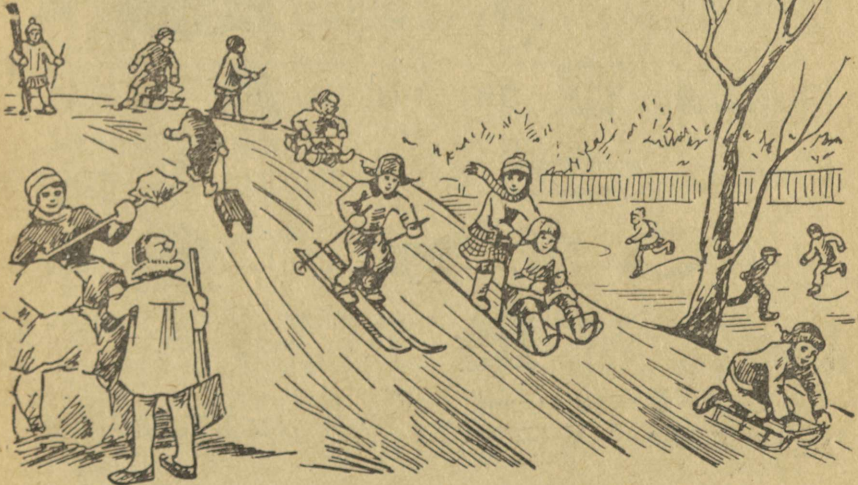
Kes nõnda noor ja kärmas
käib õues lumehärmas?

Uus Aasta seisab akna all
ja kelk on kaasas tal.

Ta rõõmsalt ütleb: „Tere!
Hei, mäele, lastepere!“

kelk

noor
kärmas
käib
härm
mäele

Küsimused:

1. Kes kõnnib õues? (Новый Год)
2. Kus ta seisab? (под окном)
3. Mis tal kaasas on?
4. Kuhu ta lapsi kutsub (зовёт)? (на гору)
5. Mis lapsed mäel teevad? (катаются на санках)
6. Mis kellaajal algab uus aasta? (в 12 часов ночи)

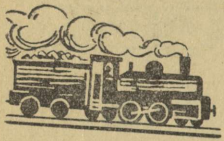
Упражнение 1. Напиши на пунктире слово по образцу.

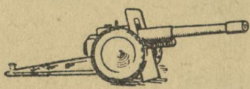
mägi

Tüdruk — poiss tädi —
 ema — tütar —
 õde — vanaema —

Упражнение 2. Читайте громко!

sõidab. Veduri . Suur

tulistab.

Tänaval on

Suur

ja

ära nuta!

loeb.

kirjutab.

on kollane.

muneb

suure

Kas

on

otsas?

Kas

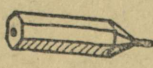
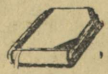
on

all? Kas see on

või

või

?

Упражнение 3. Спиши упражнение 2.

Aasta.

Üks aasta on kaksteist kuud.

Esimene kuu on jaanuar.

Teine kuu on veebruar.

Kolmas kuu on märts.

Neljas kuu on aprill.

Viies kuu on mai.

Kuues kuu on juuni.

Seitsmes kuu on juuli.

Kaheksas kuu on august.

Üheksas kuu on september.

Kümnes kuu on oktoober.

Üheteistkümnes kuu on november.

Kaheteistkümnes kuu on detsember.

veebruar	— февраль	juuli	— июль
märts	— март	august	— август
aprill	— апрель	september	— сентябрь
juuni	— июнь	november	— ноябрь

Упражнение I. Перевести на русский язык.

Minu vanemad. Hea arst. Kass ja hiir. Pea ja saba. Ilm on külm. Puud on lumehärmas. Täna sajab lund. Öösel on pime. Päeval on valge. Tahvel on must. Lumi on valge. Voova ja klaava mängivad. Tüli.

Упражнение 2. Напиши в падеже kelle? mille?.

Ma annan sulle (õun, sai, vasar, pasun, lill, pilt, kapp, tool, püss, pall, pinal, pomm, trumm, korv, lennuk, lipp, vedur).

Образец: Ma annan sulle õuna...

Упражнение 3. Mis on pildil?

57.

Pioneerid.

Enn on tubli poiss. Ta on pioneer.

Tal on punane lipp käes.

Tõnu on ka pioneer. Tal on trumm käes. Tal on punane rätt kaelas. See on pioneeri kaelarätt. Pioneeri kaelarätt on punane.

pioneeri kaelarätt

Tõnu on tubli pioneer. Enn on ka tubli pioneer.

Tõnu ja Enn on head sõbrad. Kõik pioneerid on head sõbrad ja tublid seltsimehed.

Küsimused:

1. Kes on pioneer?
2. Mis tal käes on? (красный флаг)
3. Kes on teine pioneer?
4. Mis on Ennul käes? (барабан)
5. Mis tal kaelas on? (красный галстук)
6. Mis värvi on pioneeri kaelarätt?
7. Milline pioneer on Tõnu? (хороший)
8. Kes on head sõbrad ja tublid seltsimehed? (все пионеры)

milline
tubli
kaelas

Упражнение 1. Ответить письменно.

1. Kes on pildil? (мальчики и девочки)
2. Mis neil all on? (коньки)
3. Mis nad teevad? (катаются на коньках)
4. Kus nad uisutavad? (на реке)
5. Millega on jõgi kaetud (покрыта)? (льдом)
6. Millega on maa kaetud? (снегом)

Упражнение 2. Перевести на русский язык.

Tõnu on minu sõber. Onu ja tädi on nende sugulased. Talumees. Kõik lapsed on koolis. Vanaema on alati kodus. Lind on pesal. Kus lapsed päeval õpivad? Mis paistab öösel? Sohva on nurgas. Meil ei ole enam ühtegi õuna. Taevas on hall.

Упражнение 3. Kelle pea?

Образец: Kana pea, kala pea...

Linda ja Salme kelgutavad.

Lindal on kelk. Ōues on kõrge lumehang. Linda toob kelgu. Ta kelgutab — laseb kelguga hangest alla.

Salmel ei ole kelku. Linda kutsub Salmet: „Tule, Salme, istu mu kelgule!“

Linda ja Salme istuvad kahekesi kelgule ja sõidavad mäest alla. Lastel on lõbus. Kelguga on hea sõita.

Linda ja Salme sõidavad ja laulavad:

„Küll on kena kelguga
hangest alla lasta!
Oi, oi, kelguga
hangest alla lasta!“

kõrge	lumehang
toob	kutsub
kelgutama	kahekesi
kelguga	lõbus

Küsimused:

1. Kellel on kelk?
2. Millega Linda laseb hangest alla?
3. Kellel ei ole kelku?
4. Kelle kutsub Linda oma kelgule?
5. Mis nad kahekesi teevad? (катаются и поют)
6. Kuidas nad laulavad?

Упражнение 1. Спиши стихотворение и выучи наизусть.

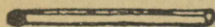
Упражнение 2. Вставить нужные слова:

31.
detsember

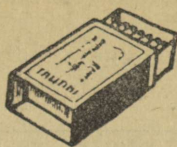
1.
jaanuar

..... aasta aasta. See on See on

tuletikk

tikutoos

tuli

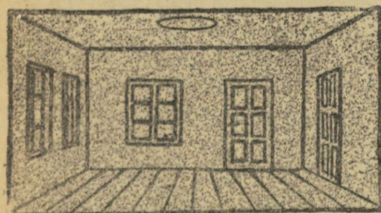
Ma süütan lambi.

Siin on tikutoos. Ma võtan toosist tuletiku. Ma süütan tiku. Tikk põleb.

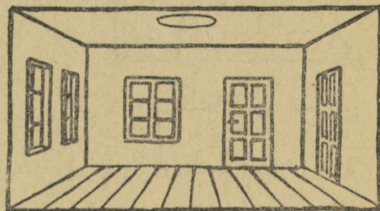
See on tuli. Ära puutu! Tuli põletab.

Tuba on pime. Lamp ei põle. Võta tikutoos! Võta tuletikk! Süüta lamp!

Ma süütan lambi. Lamp põleb. Nüüd tuba on valge.

Tuba on pime.

Tuba on valge.

Küsimused:

1. Mis sul on? (спичечная коробка)
2. Mis sa toosist võtad? (спичку)
3. Mille sa süütad? Mis põleb?
4. Missugune on tuli? (valus)
5. Mis on pime? (комната)
6. Miks tuba on pime? (лампа не горит)

ma süütan
põleb
põletab
toosist
ära puutu!

7. Mis sa teed? (я зажигаю спичку)
 8. Mille sa tikuga süütad? (lampu)
 9. Missugune on tuba nüüd? (светлая)

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Единственное число.

Множественное число.

Mis?	Mille?	Mis?
See toos.	Võtan	Need toosi-d.
„ lamp.	Panen	„ lambi-d.
„ tikk.	Süütan	„ tiku-d.
„ nukk.	Võtan	„ nuku-d.

Enn ja Rein.

У п р а ж н е н и е 1. Ответить письменно.

1. Kes need on?
2. Kes läheb ees? Kes läheb järel?
3. Mis on Ennul ühes käes? teises käes?
4. Mis on Reinul käes?

У п р а ж н е н и е 2. Напиши:

Mul on tikutoos. Mu tikutoos on tühi. Palun, anna mulle üks tikk! Tänan! Mu lamp ei põle. Ma süütan tiku. Tikuga süütan lambi. Lamp põleb. Tuba oli pime. Nüüd tuba on valge.

У п р а ж н е н и е 3. Перевести на русский язык.

Nüüd on talv. Õhus lendavad lumehelbed. Jõgi külmus kinni. Jões on jää. Salme on rõõmus. Ta paneb endale uisud alla. Jääl on hea uisutada. Tõnul on kasukas seljas. Mitu kraadi külma oli eile? Eile oli näärpäev. Kuusk on roheline. Näärpüü küljes ripuvad kuldpähklid ja särab kuldtäht.

Seltsimehed.

Me läheme kooli.

Meil on käes vihikud ja raamatud.

Me õpime koolis: me loeme ja kirjutame,
joonistame, arvutame ja laulame.

Kooli õues me jookseme ja mängime.

Me oleme õpilased.

Me töötame seltsis. Me mängime seltsis. Me oleme
seltsimehed.

me töötame
seltsis
me arvutame

Küsimused:

1. Kuhu te lähete? (в школу)
2. Mis teil käes on? (тетради и книги)
3. Mis te koolis teete? (читаем, рисуем, решаем задачи, поём)
4. Mis te kooli õues teete? (бегаем и играем)
5. Kuidas te töötate? (вместе)
6. Kuidas te mängite? (вместе)
7. Kes te olete? (товарищи)

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Единственное и множественное число.

Mis ma teen? — Ma loen. Ma kirjutan. Ma laulan.

Mis me teeme? — Me loeme. Me kirjutame. Me laulame.

Mis sa teed? — Sa loed. Sa kirjutad. Sa laulad.

Mis te teete? — Te loete. Te kirjutate. Te laulate.

Mis teeb Väino? — Ta loeb. Ta kirjutab. Ta laulab.

Mis teevad lapsed? — Nad loevad. Nad kirjutavad. Nad laulavad.

З а п о м н и: Окончания глаголов настоящего времени

в единств. числе:

-n, -d, -b.

во множ. числе:

-me, -te, -vad.

У п р а ж н е н и е 1. Спиши и подчеркни окончания глаголов множеств. числа.

Kuhu te lähete? Me läheme kooli. Mis te koolis teete? Koolis me õpime: me loeme ja kirjutame, me joonistame, arvutame ja laulame.

Mis te kooli õues teete? Kooli õues me jookseme ja mängime.

Kuidas te töötate ja mängite? — Me töötame ja mängime kõiki seltsis. Mis õpilased teevad? — Nad õpivad: nad loevad ja kirjutavad, nad joonistavad, arvutavad ja laulavad.

О б р а з е ц: Me õpime, te loete, nad kirjutavad.

У п р а ж н е н и е 2. Написать в падеже kelle? mille?.

Ma pühin põrand— puhtaks. Sa avad uks—. Ta võtab pliiats— ja paber—, raamat— ja vihik—. Laps võtab nuk—. Ema annab mulle lamb—, tik— ja tikutoos—. Lehm— jalad. Koer— saba. Kass— pea. Laps— käed. Tüdruk— silmad. Pioneer— pasun. Sõdur— sinel.

П р и м е ч а н и е: Родительный и винительный падежи по форме совершенно схожие. Различают их по смыслу. При склонении же называют только родительный падеж.

У п р а ж н е н и е 3. Образуй множественное число.

Pomm — pommid. Püss —

Trumm — Klass —

Tool — Pall —

Koel — Korv —

Oktoobrilapsed.

Oleme kõik röömsad lapsed,
nimeks meil — oktoobrilapsed.

Meie sõna kõlab nii:

„Ole valmis alati!“

Sammud meie salka seadke,

aga seda hästi teadke:

olgu lühike või pikk —

igaüks meist korralik.

Oleme kõik röömsad lapsed,

nimeks meil — oktoobrilapsed.

Meie sõna kõlab nii:

„Ole valmis alati!“

oktoobrilapsed — октябрята

nimeks meil — meie nimi (on)

sõna — слово

kõlab nii — звучит так

ole valmis — будь готов

salk — отряд

meie salka (kuhu?) — в наш отряд

samm (-u) — шаг

seadke sammud — tulge

teadke — знайте

olgu — пусть будет

lühike — короткий (ая, ое)

igaüks — каждый (ая, ое)

meist — из нас

korralik — исправный, аккуратный

Tüdrukud istuvad — poisid seisavad.

Õpetaja küsib: „Mis te teete?“

Tüdrukud vastavad: „Me istume.“

Poisid vastavad: „Me seisame.“

Õpetaja küsib: „Mis te veel teete?“

Lapsed vastavad: „Me mängime. Me laulame. Me võimleme. Me arvutame...“

küsima
vastama
võimlema

Упражнение 1. Напиши:

Mis me teeme? Me istume, me

Mis te teete? Te istute, te

Mis nad teevad? Nad istuvad, nad

Упражнение 2. Впиши соответствующее слово.

Ma palliga. Sa palliga. Ta palliga.

Ma tahvli juures. Sa ahju juures. Ta akna juures.

Ma pliiatsiga. Sa sulega. Ta kriidiga.

Для справок: seisan — seisad — seisab; mängin — mängid — mängib; kirjutan — kirjutad — kirjutab.

Упражнение 3. Образуй множественное число с прибавлением -d к форме kelle? mille?.

Direktor — direktorid

Pioneer —

Sõdur —

Kahur —

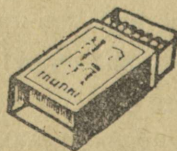
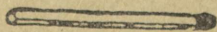
Vedur —

Pinal —

Lennuk —

Loosung —

Упражнение 4. Mis on pildil?

Pioneerid lähevad paraadile.

Tõnu, Enn, Väino, Juku ja Miku seisavad kooli õues.

See on pioneerisalk.

Tõnul on lipp ja Ennul trumm. Aga Väinol on pasun.

Enn lööb trummi ja Väino puhub pasunat.

Tõnu on salga juht. Tal on lipp käes.

Ta marsib kõige ees.

Pioneerid lähevad paraadile.

lööb trummi
puhub pasunat
salga juht
kõige ees

Küsimused:

1. Kus seisavad pioneerid? (на школьном дворе)
2. Mis on Tõnul? (флаг) Mis on Ennul? (барабан)
Mis on Väinol? (горн)
3. Kes marsib kõige ees?
4. Kes on salga juht?
5. Kuhu pioneerid lähevad?

У п р а ж н е н и е 1. Образуй множественное число.

Inspektor — inspektorid. Raamat —

Loosung — Vihik —

Kompvek — Tüdruk —

У п р а ж н е н и е 2. Напиши на пунктире соответствующее русское слово.

signaal — laager —

meeter — artell —

kilomeeter — aparaat —

plakat — loosung —

traktor — raadio —

traktorist — baas —

Задание. Прочти и запомни:

- 20 + 1 = kakskümmend üks.
20 + 2 = kakskümmend kaks.
20 + 3 = kakskümmend kolm.
20 + 4 = kakskümmend neli.
20 + 5 = kakskümmend viis.

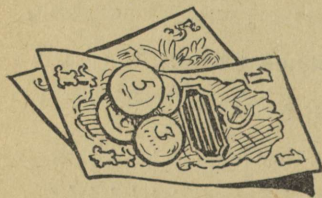
Упражнение 3. Решить устно и написать ответы.

1. Kaksteist miinus kaheksa on
2. Kakskümmend miinus kümme on
3. Kümme ja kümme on
4. Viis korda viis on
5. Neli korda kuus on

63.

Isa ja poeg.

Isa ütleb: „Poeg, võta vihik, pliiaats ja kirjuta!“

raha

Poeg ei võta, ei kirjuta ka. Isa küsib: „Miks sa ei kirjuta? Kas sul vihik on? Kas sul pliiaats on?“

Poeg vastab: „Ei ole.“

Isa ütleb: „Võta raha, mine osta vihik ja pliiaats!“

Küsimused:

1. Kas poeg kirjutab?
(нет, не пишет)
2. Kas tal on vihik ja pliiaats? (нет)
3. Mis isa ütleb? («Возьми деньги, иди купи тетрадь и карандаш!»)

ostan	kodus
laisk	virk
jalutan	
homme	
mängib palliga	

Hilja õpib, aga Väino mängib.

Mis Hilja teeb? Hilja õpib kodus. Ta on hea õpilane. Ta loeb ja kirjutab. Hilja, kas sa loed ja kirjutad? — Jah, ma loen ja kirjutan.

Aga Väino ei õpi. Tal on pall käes. Ta mängib palliga. Väino, kas sa õpid? — Ei, ma ei õpi, ma mängin. Hilja, kas sa mängid? — Ei, ma ei mängi, ma õpin.

Laisk ja virk.

Laisk ütleb: „Homme õpin, aga täna jalutan.“

Virk ütleb: „Homme jalutan, aga täna õpin.“

1. Kes jalutab täna ja õpib homme?

2. Kes õpib täna ja jalutab homme?

Упражнение 1. Напиши следующие слова в вопросительной, утвердительной и отрицательной речи.

Вопросительная речь	Утвердительная речь	Отрицательная речь
Kas ma õpin?	Ma õpin.	Ma ei õpi.
Kas sa ?	Sa	Sa
Kas ta ?	Ta	Ta
Kas ma loen?	Ma loen.	Ma ei loe.
Kas sa ?	Sa	Sa
Kas ta ?	Ta	Ta
Kas ma mängin?	Ma mängin.	Ma ei mängi.
Kas sa ?	Sa	Sa
Kas ta ?	Ta	Ta

Упражнение 2. Перевести на русский язык.

Ta on noor ja kärmas. Uus aasta. Õpilased lähevad röömsalt kooli. Jüri on tubli sõdur. Pioneeril on punane rätt kaelas. Kelk. Kõrge lumehang. Õpetaja kutsub õpilase tahvli juurde. Klubis oli eile väga lõbus. Tikk ja tikutoos. Ma süütan tule. Tuli põleb. Ära puutu tuld!

64.

kauplusse	
ma vaatan	
müüja	andke

Kauplus.

Poiss läheb kauplusse ja ütleb: „Palun, andke mulle üks vihik ja pliiats.“ Müüja annab talle vihiku ja pliiatsi.

Poiss: Kas pliiats on hea?

Müüja: Jah, pliiats on hea.

Poiss: Palun veel üks poogen paberit.

Müüja annab poisile ühe poogna paberit.

Poiss: Kui palju see kokku maksab?

Müüja: Vihik maksab kakskümmend kopikat, pliiats kakskümmend viis kopikat ja paber viisteist kopikat, kokku kuuskümmend kopikat.

Poiss annab ühe rubla. Kui palju raha ta tagasi saab? Ta saab kopikat tagasi.

Küsimused:

1. Kuhu poiss läheb? (в магазин)
2. Mis poiss palub?
3. Mis teeb müüja? (даёт)
4. Kes annab pliiatsi?
5. Missugune on pliiats? (хорош)
6. Kes ostab pliiatsi? Kes müüb pliiatsi?

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Nimetav: kes? mis?	Omastav: kelle? mille? (kogo? чего?)
Uks.	Enn seisab ukse juures.
Laps.	Ema võtab lapse .
Lill.	Aino annab lille .
Tüdruk.	Kas see on tüdruku pinal?
Raamat.	Õpetaja annab raamatu .
Vihik.	Poiss ostab vihiku .

У п р а ж н е н и е 1. Выпиши из задания слова, которые отвечают на вопросы *kes? mis? — kelle? mille?*, и подчеркни окончания *kelle? mille?*.

Об р а з е ц. Uks — ukse. Laps — lapse.

У п р а ж н е н и е 2. Напиши следующие слова в вопросительной, утвердительной и отрицательной речи.

Вопросительная речь	Утвердительная речь	Отрицательная речь
Kas ma tulen?	Ma tulen.	Ma ei tule.
Kas sa . . . ?	Sa	Sa
Kas ta . . . ?	Ta	Ta
Kas ma lähen?	Ma lähen.	Ma ei lähe.
Kas sa . . . ?	Sa	Sa
Kas ta . . . ?	Ta	Ta

millega?
pliiatsiga

65. Poiss kirjutab.

ajaleht

Tuba. Pink. Laud ja tool. Isal on ajaleht käes. Ta istub ja loeb. Poiss istub ja kirjutab.

Ta ees on paber. Tal on pliiats. Ta võtab paberi ja pliiatsi. Millega poiss kirjutab? Ta kirjutab pliiatsiga.

Küsimused:

1. Mis isal on? (газета)
2. Mis isa teeb? (сидит и читает)
3. Mis poiss teeb? (сидит и пишет)
4. Mis poisil on? (бумага и карандаш)
5. Mille poiss võtab? (бумагу и карандаш)
6. Millega poiss kirjutab? (карандашом)

У п р а ж н е н и е 1. Читайте громко!

ja

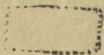
ja

ja

on

.

on

on nurgas

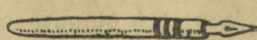
on soe.

Võta !

Võta

ja

! Kirjuta!

Siin on

Ennul on

Lindal

on uued

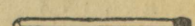
on puhas. Pioneeri

Võta

! Võta

Süüta

!

põleb.

Упражнение 2. Спиши упражнение 1.

Упражнение 3. Дописать.

Isa istu- ja loe-, poiss õpi- ja kirjuta-. Mis sa koolis tee-?
Koolis ma õpi-, loe-, kirjuta- ja laula-. Õpetaja küsi-, ma vasta-

66.

Mees raiub puud.

kirves

mets

Mees kütab
ahju.

Mets. Metsas kasvab puu. Puu on kõrge.

Mees läheb metsa. Tal on terav kirves.

Mees raiub puud. Puu kukub maha.

Tuba on külm. Mees kütab ahju. Siis tuba on soe.

Küsimused:

1. Kus kasvab puu? (в лесу)
 2. Missugune on puu? (высокое)
 3. Kes läheb metsa?
 4. Mis on mehel käes?
 5. Mis mees teeb?
 6. Missugune on tuba?
 7. Kes kütab ahju?
 8. Missugune on siis tuba?
- Упражнение 1. Спиши „Mees raiub puud“.

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Ma raiu- n	я рублю	Ma kuku- n	я падаю
Sa raiu- d	ты рубишь	Sa kuku- d	ты падаешь
Ta raiu- b	он (она) рубит	Ta kuku- b	он (она) падает

Повелительное наклонение: Raiu! руби! Kuku! падай!

Ma ei raiu	я не рублю	Ma ei kuku	я не падаю
Sa ei raiu	ты не рубишь	Sa ei kuku	ты не падаешь
Ta ei raiu	он (она) не рубит	Ta ei kuku	он (она) не падает

Ära kuku! не падай! Ära raiu! не руби!

У п р а ж н е н и е 2. Докончить и подчеркнуть окончания.

Laps. Ema võtab laps—. Lill. Kas Aino annab lill—?

Uks. Enn seisab uks— juures. Raamat. Kas õpetaja annab raamat—?

Vihik. Poiss ostab vihik—. Tüdruk. Kas see on tüdruk— pinal?

Образец. Laps. Ema võtab lapse. —

67.

Lind lendab oksale.

Siin on puu. See on oks. See on pesa.
See on lind. Lind lendab oksale. Seal on pesa. Lind tahab pesale istuda.

Kuhu lendab lind? — Oksale.

Kuhu ta tahab istuda? — Pesale.

Kellele õpetaja annab pasuna? — Pioneerile.

Kellele Linda annab pliiatsi? — Emale.

Millele poiss paneb puhta paberi? — Raamatule.

Kuhu Linda ja Salme istuvad? — Kelgule.

У п р а ж н е н и е 1. Спиши статью „Lind lendab oksale” и подчеркни окончание -le.

Упражнение 2. Спиши и подчеркни окончание **-le**.

Pane vihik (kuhu?) aknale! Pane pliiats raamatule! Pane nuga lauale! Pane paber toolile! Koputa uksele! Ära mine vedurile! Ma annan (kellele?) onule õuna. Tõnu annab emale kala. Pöeg annab isale raamatu. Poiss paneb (millele?) raamatule puhta paberi.

Запомни: Слово с окончанием **-le** отвечает на вопросы: kellele (кому?), millele (чему?), kuhu? (куда?).

Упражнение 3. Допиши и подчеркни окончание **-le**.

Kes? кто?	Kelle? чей? чья? чье?	-le (дательный) Annan kellele? кому?
Direktor.	Direktori tuba.	Direktori-le.
Sõdur. sinel.
Pioneer. kaelarätt.

Mis? что?	Mille? чего?	Millele? чему? на что? Kuhu? куда?
Kahur. ratas.
Vedur. korsten.
Paber. leht.

Местоимения.

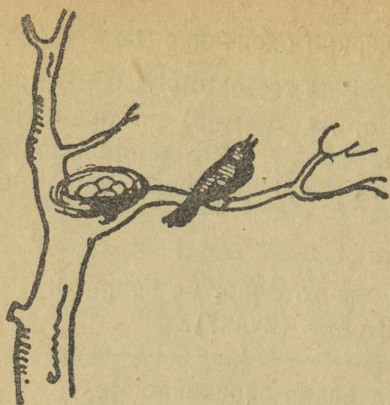
Единственное число.

kes? (кто?)	kellele? (кому?)
mina	mulle
sina	sulle
tema	talle

Упражнение 4. Спиши и подчеркни местоимения.

Anna mulle see pildiraamat! Mina annan sulle õuna. Linda on aias. Ema annab talle marja. Salme palub: „Linda, anna mulle üks magus mari!“ Isa annab pasuna sulle.

Образец: Anna mulle see pildiraamat!

68.

Lind istub oksal.

Lind istub oksal.
 „Laula, lind, mulle ilus laul!“
 Lind laulab. Poiss kuulab.
 Linnu laul on ilus.

Kes istub oksal?
 Kes laulab? Kes kuulab?
 Kus ripub pilt? — Pilt ripub seinal.
 Kus istub lind? — Lind istub oksal.
 Kellel on kümme tibu? — Kanal
 Millel on neli nurka? — Laual

Упражнение 1. Спиши упражнение и подчеркни окончание -l.

Pane nuga aknale! Pane raamat lauale! Pane vihik raamatule!
 Pane paberikorv põrandale! Nuga on (kus?) aknal. Raamat on laual.
 Vihik on raamatul. Paberikorv on põrandal. Kaart ripub seinal.

Запомни: Слово с окончанием -l отвечает на вопросы kellel? (у кого?), millel? (у чего?), kus? (где?).

Упражнение 2. Допиши и подчеркни окончание -l.

Kes? кто?	Kelle oma? чей? чья? чье?	Kellel on? у кого (есть)?
koer
lehm

Mis? что?	Mille? чего?	Millel? у чего?
pinal
pliiats
loosung

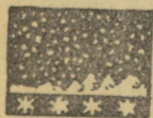
Упражнение 3. Перевести на русский язык.

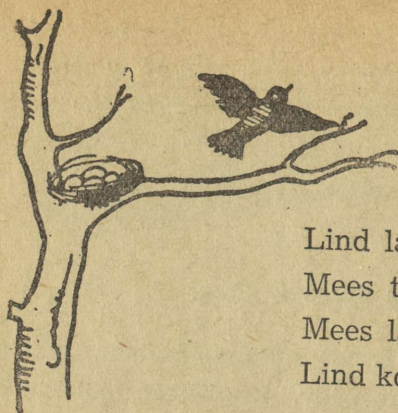
Mul on õun, aga sul ei ole. Ma annan sulle poole õuna. Kellel on pall ja pasun? Tal on täna raske päev. Koolis me töötame ja mängime seltsis. Homme me võimleme õues. Ma puhun pasunat. Sa lööd trummi. Laisk ja virk. Võta raha, osta ajaleht.

Упражнение 4. Перевести.

kapp —	palkon —
pliit —	madrats —
kastrul —	grammofon —
lamp —	reklaam —
kraan —	materjal —
trikoo —	kiosk —
pluus —	kaloss —

Упражнение 5. Mis on pildil?

69.

Lind lendab oksalt.

Lind laulab oksal.

Mees tuleb.

Mees läheb puu juurde.

Lind kohkub ja lendab oksalt.

Küsimused:

1. Kes laulab oksal? (птица)
2. Kes tuleb puu juurde? (мужчина)
3. Mis lind teeb? (пугается)
4. Kes lendab oksalt?
5. Kust kukub pilt? (со стены)
6. Kust lendab lind? (с ветки)
7. Kust ma võtan raamatu? (со стола)
8. Kust hüppab kass? (со стула)

Упражнение 1. Спиши и подчеркни окончание -lt.

Pane paber aknale! Pane õun lauale! Pane paberikorv põrandale!
Pane vihik toolile! Võta vihik (kust?) toolilt! Võta paber aknalt!
Võta pliiats põrandalt, õun laualt! Kass hüppab voodilt. Pilt
kukub seinalt. Lind lendab oksalt. Poiss saab raamatu (kellelt?)
õpetajalt. Tõnu saab onult pasuna. Eedi saab isalt trummi. Juku
saab emalt palli.

Запомни: Слово с окончанием -lt отвечает на вопросы:

kellelt? (от кого?), millelt? (с чего?),
kust? (откуда?).

Упражнение 2. Допиши и подчеркни окончания -le, -l и -lt.

Kes? кто?	-le (дательный) Kellele annan? кому?	-l Kellel on? у кого?	-lt Kellelt (küsin)? от кого?
Pioneer.	Pioneeri- <u>le</u> .	Pioneeri- <u>l</u> .	Pioneeri- <u>lt</u> .
Sõdur.
Direktor.
Laps.
Tüdruk.

Упражнение 3. Mis ma teen? Mis me teeme?

Упражнение 4. Напиши в единственном числе.

Väikesed aknad. Pimedad ööd. Säravad tähed. Suured juhid.
Head sõbrad. Soojad ahjud. Hallid hiired. Soolased kalad. Pikad
pliatsid. Maiad poisid. Suured summad. Rasked tööd. Kõrged
puud. Madalad majad. Magusad marjad.

Задание. Прочти и запомни:

Ma ostan vihiku.
Sa ostad raamatu.
Ta ostab lille.

Me ostame saia.
Te ostate õuna.
Nad ostavad pasuna.

Kana ja kümme tibu.

Kana istub pesal. Kana all on kümme muna. Krõks!
Üks muna läheb katki ja väike kollane tibu tuleb sealt välja.

Kanal on veel ainult muna.

Krõks! Teine tibu tuleb välja. Mitu muna on nüüd veel
kanal? muna.

Krõks! Krõks! Krõks! Mitu muna on nüüd kana all?
. muna. Ja mitu tibu tal on? tibu.

Krõks! Krõks! Krõks! Krõks! Mitu tibu on kanal nüüd?
. tibu. Ja mitu muna on kanal veel? muna.

У п р а ж н е н и е 1. Перевести. Написать в начале вопросительного предложения „kas“ или „kui palju“.

Шесть и три — девять? Да, шесть и три девять. Пять и два шесть? Нет, пять и два не шесть, а (vaid) семь. Сколько шесть и четыре? Шесть и четыре — десять. Четыре и три — восемь? Нет, четыре и три не восемь, а семь. Сколько три раза четыре? Три раза четыре — двенадцать.

Произнести кратко: kana, muna, tibu, tuba, sõda, lagi, maga, aga, nuga, siga, viga. Mõni asi, vedur, paber, pasun, punane, väga, kuri, kahur tulistab, ta põgeneb. Täna on püha. Jüri ja Tõnu. Ma avan, ma sulen. Isa nimi ja ema nimi.

Задание. Прочти и запомни:

Kes? кто?	-le Kellele (annan)? даю кому?	-l Kellel (on)? у кого есть?	-lt Kellelt (saan)? получу от кого?
isa	isa-le	isa-l	isa-lt
ema	ema-le	ema-l	ema-lt
kana	kana-le	kana-l	kana-lt
kala	kala-le	kala-l	kala-lt
tibu	tibu-le	tibu-l	tibu-lt

Упражнение 2. Допиши окончания и подчеркни.

Lind lendab (kuhu) oksa—, istub (kus?) oksa—, lendab (kust?) oksa—. Ma panen pildi (kuhu?) seina—. Pilt ripub (kus?) seina—. Pilt kukub (kust?) seina—. Kass hüppab (kuhu?) tooli—, istub (kus?) tooli—, hüppab (kust?) tooli—.

Образец: Lind lendab oksale....

Упражнение 3. Допиши окончания и подчеркни.

Poiss istu— oksal. Ma kuku—. Sa raiu—. Ema võta— lapse. Kas sa lähe— täna kooli? Mees lähe— puu juurde. Kas ma pane— raamatu lauale? Lind laula—. Poiss kuula—. Kes kõnni— õues? Kus ta seisa—? Ta taha— oksale istuda. Sa müü—, ma osta—. Kuhu sa sõida—? Ma sõida— kooli. Noh, me sõida— siis ühes. Ma sõida— apteeki.

Упражнение 4. Напиши вместо чёрточек ma, sa, ta или me, te, nad. — viskan palli õele. — küsime, — vastate. — sõidavad ja laulavad. Hilja, kas — mängid? Ei, — õpin. — loeb ja kirjutab. — läheme täna metsa marjule. — võtan toosist tuletiku. Kas — lähete õhtul klubisse? — annab ühe rubla. — istume, — seisate, — laulavad.

71.

Aktus.

See on saal. Me oleme saalis. Kõik õpetajad ja õpilased on saalis.

Siin on laud. Laual on punane lipp. Lipul on sirp ja vasar.

Need on pildid. Ühel seinal ripub Lenini pilt. Teisel seinal ripub seltsimees Stalini pilt. Seltsimees Stalin on meie juht ja õpetaja.

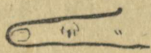
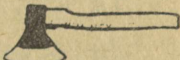

Saalis on aktus. Seal mängib muusika. Õpetaja kõneleb seltsimees Stalini suurest tööst. Õpilased laulavad Nõukogude Liidu hümmi.

saal
saalis
lipul
juht
kõneleb

Küsimused:

1. Kus on õpetajad ja õpilased?
2. Mis on laual? Mis on lipul?
3. Kelle pilt ripub ühel seinal?
4. Kelle pilt ripub teisel seinal?
5. Kes on meie juht?
6. Mis on saalis? Mis mängib?
7. Kes kõneleb? Kes laulavad?

Упражнение 1. Читайте громко!

Võta , mine osta ! Anna ! Anna ! Võta ,
raiu maha! 1 ja 10
 Oksal istub , on
tühi. Aga ei ole tühi: seal on 7
  on laual. on raamatul.
 on paberil. on laua all.
 on avatud. on suletud. ja
 , on roheline. seisab
all. Kas see on või ?

Упражнение 2. Спиши упражнение 1.

У п р а ж н е н и е 3. Допиши окончания.

minema — итти

Ma lähen_ kooli.

Sa lähe— kooli.

Ta lähe— kooli.

Me lähe— kooli.

Te lähe— kooli.

Nad lähe— kooli.

tulema — притти

Ma tulen_ koolist.

Sa tule— koolist.

Ta tule— koolist.

Me tule— koolist.

Te tule— koolist.

Nad tule— koolist.

72.

Nädalapäevad.

„Kus on Esmaspäev?“ küsib Teisipäev Kolmapäevalt.

„Ta läks ühes Neljapäeva ja Reedega Laupäeva juurde, et Pühapäeva külastada.“

„Laupäeva juurde? Lähme meie ka!“

Teisipäev ja Kolmapäev lähevad Laupäeva juurde. Sealt lähevad kõik kuuekesi Pühapäeva külastama.

Küsimused:

1. Mis Teisipäev Kolmapäevalt küsis?
2. Kelle juurde läks Esmaspäev? (к Субботе)
3. Kes temaga ühes läksid? (Четверг и Пятница)
4. Keda nädalapäevad lähevad külastama?
5. Mitmekesi nad lähevad?

У п р а ж н е н и е 1. Поставить личные местоимения (ma, sa, ta) в падеже **-le** (даёт кому? **kellele?** — **mulle, sulle, talle**).

1. Mina annan (sa) lille. 2. Müüja annab (ma) sulle. 3. Andke (ma) sulle! 4. Õde annab (sa) kaelaräti. 5. Anna (ta) ajalehti! 6. Ta annab (ma) palitu. 7. Ära anna (ta) raamatut! 8. Anna (ma) üks õun!

Упражнение 2. Ответить на вопросы.

- Mitmes nädalapäev on esmaspäev? — Esimene.
Mitmes nädalapäev on teisipäev? —
Mitmes nädalapäev on kolmapäev? —
Mitmes nädalapäev on neljapäev? —
Mitmes nädalapäev on reede? —
Mitmes nädalapäev on laupäev? —
Mitmes nädalapäev on pühapäev? —

73.

Pühapäev.

Täna on pühapäev. Täna lapsed ei lähe kooli. Pühapäeval puhkavad kõik. Hommikul lapsed lähevad jalutama. Pargis on väga hea jalutada.

Pärast lõunat lapsed ja vanemad lähevad kinno.

Pühapäev on puhkepäev. Aga esmaspäev on jälle tööpäev. Esmaspäeval kõik töötavad ja lapsed lähevad kooli.

Küsimused:

1. Mis päev täna on? (воскресенье)
2. Kuhu lapsed täna ei lähe? (в школу)
3. Mis nad täna teevad? (отдыхают)
4. Kuhu lapsed hommikul lähevad?
(гулять)
5. Kus on hea jalutada? (в парке)
6. Kes lähevad pärast lõunat kinno?
(дети и родители)
7. Mis esmaspäeval kõik teevad?
(работают)
8. Kuhu lapsed lähevad?

puhkan
puhkepäev
park
pargis
väga hea
tööpäev
pärast lõunat
jälle

Местоимения.

Множественное число.

kes? (кто?)	kellele? (кому?)
meie —	meile
teie —	teile
nemad —	neile

У п р а ж н е н и е 1. Поставить личные местоимения (meie, teie, nemad) в падеже с окончанием **-le** (даёт кому? kellele? — **meile, teile, neile**).

1. Saalme annab (meie) ajakirja „Pioneer“. 2. Mis pioneerijuht (teie) annab? Ta annab (meie) punased lipud. 3. Müüja annab (teie) tagasi viis rubla. 4. Mis sa (nemad) annad? Ma annan. (nemad) raamatud. 5. Isa annab (meie) kinopiletid. 6. Meil on koer ja kass. Linda annab (nemad) süüa.

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Порядковые 1—12.

I esimene	V viies	IX üheksas
II teine	VI kuues	X kümnes
III kolmas	VII seitsmes	XI üheteistkümnes
IV neljas	VIII kaheksas	XII kaheteistkümnes

У п р а ж н е н и е 2. Впиши название месяца.

1. Aasta üheteistkümnes kuu on 2. Esimene kuu on 3. Kümnes kuu on
4. Kuues kuu on 5. Kaheteistkümnes kuu on
. 6. Teine kuu on 7. Neljas kuu on
. 8. Seitsmes kuu on 9. Kaheksas kuu on
10. Üheksas kuu on
11. Viies kuu on 12. Kolmas kuu on

Kass ja hiir.

hiir

elab
alt
leiab
raasuke
hästi
püüab kinni
sööb ära

Väike hall hiir elab põranda all.

Ta tuleb põranda alt välja.

Hiir leiab põrandalt leivaraasukese.

Hiir sööb. Hiire kõht on täis.

Hiir läheb põranda alla magama.

Hiir elab hästi.

Aga siis tuleb kass.

Kass istub ahju ees.

Hiir tuleb põranda alt välja.

Kass püüab hiire kinni ja sööb ära.

Küsimused:

1. Kus elab hiir? (под полом)
2. Kust ta välja tuleb? (из-под пола)
3. Mis ta põrandalt leiab? (хлебную крошку)
4. Mis hiir teeb? (ест)
5. Kuhu ta magama läheb? (под пол)
6. Kuidas hiir elab? (хорошо)
7. Kes istub ahju ees?
8. Mis kass teeb?

У п р а ж н е н и е 1. Образуй вопросительные предложения.

Jah, poiss sööb. Ei, neli ja kuus ei ole kaheksa. Jah, kaks korda viis on kümme. Jah, kana muneb. Ei, laps ei nuta. Jah, vanaema õmbleb.

Образец: Kas poiss sööb?

Упражнение 2. Составить из отдельных слов предложения.

- 1) kaelarätt, see, pioneeri, on. 3) sõbrad, on, Tõnu, head, ja, Enn.
2) hea, on, kas, pliiats. 4) seltsimehed, tublid, on, pioneerid.

75.

Peal ja all, ees ja taga.

Tool. Toolil istub kass. Tooli all on pall. Tooli kohal ripub lamp. Tooli ees seisab tüdruk. Tooli taga seisab poiss. Poisi ja tüdruku vahel on tool.

Kus istub kass? — Kass istub toolil.

Kus on pall? — Pall on tooli all.

Kus ripub lamp? — Lamp ripub tooli kohal.

Kes seisab tooli ees? — Seal seisab tüdruk.

Kus seisab poiss? — Poiss seisab tooli taga.

Mis on poisi ja tüdruku vahel? — Seal on tool.

Kas tüdruk on tooli all? — Ei ole. — Kus ta on? — Ta on tooli ees.

Mis on tooli all? — Seal on pall.

Упражнение 1. Впиши: all, kohal, ees, taga, vahel!

Tool ripub lamp. Tooli on pall. Tooli seisab tüdruk. Tooli seisab poiss. Poisi ja tüdruku on tool.

У п р а ж н е н и е 2. Образуй множественное число с прибавлением -d к форме kelle? mille?.

Vasar — vasarad

Tänav —

Pasun —

Fõrand —

Paber —

Lennuk —

Vedur —

Pliiats —

76.

Vend ja õde mängivad.

Lapsed panevad lauale raamatu, vihiku, pliitsi ja teised asjad. See on nende kauplus.

Vend müüb, õde ostab.

Õde tuleb kauplusse ja ütleb:

„Tere! Kui palju maksab üks vihik?“

Vend: „Üks vihik maksab kakskümmend kopikat.“

Õde: „Palun üks vihik.“

Vend: „Vihik on siin. Anna raha!“

Õde annab kolmkümmend kopikat. Vend annab kümme kopikat tagasi.

Õde ütleb: „Tänan! Head aega!“ Ta läheb minema.

Vestlus.

annab tagasi
läheb minema
head aega
müüma
maksab
kopikas

1. Mis lapsed lauale panevad?
(книгу, тетрадь, карандаш и другие вещи)
2. Mis vend teeb? (продаёт)
3. Mis õde teeb? (покупает)
4. Kuhu õde tuleb? (в магазин)
5. Mis õde ostab? (одну тетрадь)
6. Kui palju ta raha annab?
7. Kui palju ta tagasi saab?

Задание. Играйте в лицах покупку-продажу! На прилавке книга, тетрадь, карандаш, бумага, пенал, перо, ручка.

Упражнение 1. Напиши слова по данному образцу.

vend — õde

isa —

vanaisa —

poiss —

poeg —

onu —

Упражнение 2. Перевести на эстонский язык.

Ты даёшь книгу (кому? kellele?) отцу, матери, мальчику, девочке, солдату, пионеру, директору. Положи яблоко на окно, тетрадь на стул, бумагу на скамейку, перо на бумагу.

77.

Niina katab lauda.

nuga

kahvel

taldrik

lusikas

kohe
varsti
puuduvad
soolatoos
koht

Ema õmbleb, aga Niina õpib.

Ema ütleb: „Varsti on lõuna. Niina, kata laud!“

Niina: „Jah, ma katan kohe laua.“

Ema: „Kas taldrikud on laual?“

Niina: „Jah, taldrikud on laual?“

Ema: „Kas lusikad on ka laual?“

klaas

Niina: „Jah, lusikad on ka laual. Aga üks nuga ja kahvel puuduvad.“

Ema: „Võta, siin on nuga ja kahvel.“

Niina paneb noa ja kahvli lauale.

Ema: „Kas lilled on laual?“

Niina: „Jah, lilled on ka laual. Aga üks klaas puudub veel.“

Ema: „Siin on klaas. Aga kus on soolatoos? Pane soolatoos ka lauale.“

Niina paneb soolatoosi lauale.

Ema: „Nii on hea. Tänan!“

See on Niina koht. Siin on taldrik, lusikas, kahvel, nuga ja klaas.

У п р а ж н е н и е 1. Перевести на русский язык.

Mets. Puu kasvab metsas. Mul on kirves. Ma raiun. Mees kütab ahju. Me oleme kuuekesi. Poiss kukub maha. Kust lendab lind? Kass püüab linnu kinni. Seal tuleb mu sõber. Pärast lõunat ma külasthan oma seltsimeest. Uks nädal. Täna on tööpäev. Laual on leivaraasuke. Kauplus. Uks müüb, teine ostab. Müüja annab ostjale kaks rubla tagasi.

У п р а ж н е н и е 2. Составить из отдельных слов предложения.

- 1) ees, tüdruk, seisab, tooli.
- 2) vahel, mis, poisi, on, ja, tüdruku.
- 3) hiir, alla, põranda, läheb, magama.
- 4) tööpäev, on, aga, jälle, esmaspäev.

У п р а ж н е н и е 3. Перевести на эстонский язык.

Сколько семь и четыре? Семь и четыре — одиннадцать. Десять и пять — четырнадцать? Нет, десять и пять не четырнадцать, а (vaid) пятнадцать. Три раза четыре — двенадцать. Пять раз три — пятнадцать.

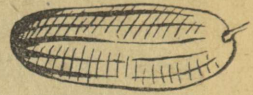
liha

vorst

kook

kurk

juust

või

kartul

söök	võileib
jook	tee
tahan	
hapupiim	
praetud kala	

Vestlus.

„Mitu korda päevas te sööte?“

„Me sööme kolm korda päevas: hommikul, lõunal ja õhtul.“

„Mis te hommikul sööte?“

„Hommikul me sööme juustu-võileiba ning joome kohvi.“

„Mis te lõunalauas sööte?“

„Lõunalauas me sööme lihasuppi ja praetud kala kartuliga. Sinna juurde võtame kurgisalatit.“

„Mis te õhtul sööte?“

„Õhtul sööme putru hapupiimaga. Sööme veel võileiba vorstiga ning joome piima.“

Nali.

„Fedja, kas sina sõid koogi ära?“

„Ei, mina ei söönud.“

„Aga kas tahad veel?“

„Tahan!“

Söögid ja joogid.

Supp. Vesi. Tee. Kook. Kissell. Muna. Kohv. Puder.
Piim. Kartul. Munapuder. Kala. Napupiim. Juust. Või. Leib.
Liha. Vorst.

У п р а ж н е н и е 1. Выпиши сначала кушанья, а потом напитки.

У п р а ж н е н и е 2. Образуй из множественного числа единственное.

Pommid — pommi.

Pallid —

Trummid —

Korvid —

Toolid —

Füssid —

Koolid —

Klaasid —

У п р а ж н е н и е 3. Mis on pildil?

Произнести:

õ: sõda, sõrm, sõida, sõdur, õde, võit, võta õun.

ä: aitäh, tädi, tänan väga, rongkäik, täht, väike, käsi, ma
lähen ära.

ö: öö, töö, tööline, öösel, köök, söök, kõha, söö, ära löö.

ü: Ulo, Külli, tüdruk, püha, üks, üheksa, kümme.

Kooli õues.

Vahetund. Enn ja Väino seisavad kooli õues ja kõnelevad. Teised poisid jooksevad ringi.

Väino: „Tule, Enn, jalgpalli mängima!“

Enn: „Hüva! Kutsume teised poisid ka mängima.“

Enn ja Väino: „Hei, Kalju, Kusta, Ülo, Ants! Tulge ruttu siia! Me hakkame jalgpalli mängima.“

Teised poisid: „Me tuleme!“

Poisid mängivad jalgpalli. „Hurraa! Meie võit!“

Kell heliseb. Vahetund on läbi.

Küsimused:

1. Kus seisavad poisid vahetunnis? (на школьном дворе)
2. Mis neil on? (футбол)
3. Mis nad tahavad teha? (играть в футбол)
4. Kelle nad mängima kutsuvad? (других мальчиков)
5. Kuidas poisid hüüavad? («Ура! Наша победа!»)
6. Mis heliseb? (звонок)
7. Mis on läbi? (перемена)

Упражнение 1. Впиши mis? или millal?

1. te üles tõusete? 2. te päeval teete?
3. sa toas näed? 4. sa õpid? 5. sa
lõunastad? 6. sa täna õhtul teed? 7. te kooli
lähete?

Упражнение 2. Ответить на вопросы.

1. Kus istuvad poisid? — Nad istu-
vad -l.

Kas need on suured või väikesed
poisid? Need on poisid.

2. Kus on linnud? — Linnud on
. otsas.

Kas need linnud on mustad või val-
ged? — Need on linnud.

3. Kus on kuu ja tähed? — Need on
. -s.

Kas taevas on must või sinine? —
Taevas on

Упражнение 3. Напиши следующие предложения во мно-
жественном числе.

Poiss jookseb. Tüdruk õmbleb. Õpetaja küsib, laps vastab. Ma
magan öösel. Täht särab. Väike laps mängib. Lind lendab ja lau-
lab. Sa uisutad. Ma olen klubis, sa oled kodus. Hobune sõidab.
Lehm ammub. Koer haugub. Kahur tulistab. Vaenlane põgeneb.
Puu põleb. Sa annad, ta võtab. Ma istun, sa seisad.

Образец: Poisid jooksevad.

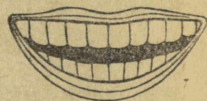
pea

kõrv

hammas

hambad

silmad

nägu

keel	lahti
kuulen	näen

suu lahti

suu kinni

Mis mul on.

Õpilane näitab ja ütleb:

Mul on pea. See on nägu. See on silm, teine silm,
kõrv, teine kõrv, nina ja suu.

Mis sa silmadega teed?

Silmadega ma näen.

Aga mis sa kõrvadega teed?

Kõrvadega ma kuulen.

Mis sul suus on?

Mul on suus hambad ja keel.

Kas see on suu? Ei ole, see on nina.

Kas see on silm? Jah, see on silm.

Mõistatus. Öösel kinni, päeval lahti?

Küsimused:

1. Kas sul on head silmad? Kas sa näed hästi?
2. Kas sul on head kõrvud? Kas sa kuuled hästi?
3. Kas sul on kaks kätt? Kas sa töötad palju?
4. Kas sul on kaks jalga? Kas sa jooksed ruttu?
5. Kas silmad on öösel kinni või lahti?

Упражнение 1. Читайте громко!

 mängib. hüppab. tiksub.
jookseb. põleb. paistab. ei
paista. Tõnul on seljas. ja
Pane lauale! Laual on
ja , ja soolatoos. Too
 ja ! Kuke
Hobuse . Kassi . Hiire .

Упражнение 2. Спиши упражнение 1.

Упражнение 3. Mis on pildil?

Mis mul veel on.

rind	parem
pruunid	vasak

selg

juuksed

Mul on veel kael, rind, kõht, selg, käsi, teine käsi, jalg, teine jalg.

Näita, kus on rind, kõht, selg!

Näita, kus on parem kõrv, vasak silm, parem jalg, vasak käsi!

Kas see on kael? — Ei ole, see on pea.

Mis sul peas on? — Peas on mul juuksed.

Mina olen noor, minu juuksed on pruunid. Minu isa on vana, tema juuksed on hallid.

У п р а ж н е н и е 1. Составить из отдельных слов предложения.

- 1) kirves, on, terav, mehel.
- 2) ääres, istub, vanaisa, laua.
- 3) teed, sa, lõunat, pärast, mis?
- 4) ostab, müüb, vend, õde.
- 5) maksab, vihik, üks, kui palju?
- 6) on, pioneer, Tõnu, tubli.

У п р а ж н е н и е 2. Напиши по данному образцу.

ema — isa

vanaema —

tädi —

tütar —

tüdruk —

õde —

У п р а ж н е н и е 3. Перевести на русский язык.

Kuusk on roheline. Kuuse küljes ripub kuldpähkel. Ülal särab kuldtäht. See on meie nääripuu. Tütarlapsed kelgutavad. Kelguga on hea sõita. Lastel on lõbus.

82.

Koolivennad.

Minu nimi on Leonid Antonov. Mina elan Tallinnas. Boris Ivanov elab ka Tallinnas. Tallinn on Nõukogude Eesti pealinn.

Boris on minu hea sõber. Me käime koolis. Me oleme koolivennad.

Me õpime koolis eesti keelt ja oskame juba eesti keeles lugeda ja kirjutada.

koolivend
oskan
Tallinnas
pealinn
Eesti
eesti keel
eesti keeles
vene keeles

Vestlus.

1. Mis su nimi on? — Mu nimi on
2. Kus sa elad? — Ma elan
3. Mis on Nõukogude Eesti pealinn?
4. Kes on su sõber? Kus ta elab?
5. Kus te käite? Kes te olete?
(школьные товарищи)
6. Mida sa koolis õpid? (эстонский язык)
7. Mida sa oskad? (по-эстонски читать и писать)

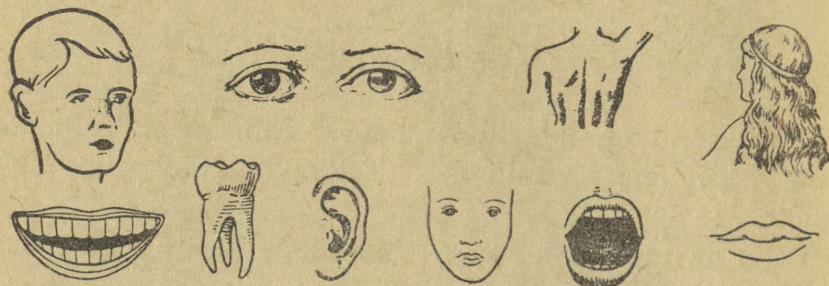
У п р а ж н е н и е 1. Образуй по множественному числу единственное.

Vedurid —	Pinalid —
Sõdurid —	Kahurid —
Direktorid —	Loosungid —
Pioneerid —	Jalgpallid —

Упражнение 2. Реши устно и напиши ответы.

1. Kümme miinus viis on
2. Viis ja viis on
3. Kaheksa ja neli on
4. Kaksteist miinus kuus on
5. Viisteist ja viis on
6. Kolm korda neli on
7. Üheksa miinus kaks on
8. Kaks korda seitse on

Упражнение 3. Mis on pildil?

Упражнение 4. Перевести.

Kahvel ja lusikas. Taldrik, klaas ja soolatoos. See on minu koht. Ma tulen kohe. Ma tahan süüa. Söök on laual. Seal on liha, kartul, vorst, või, hapupiim, võileib, tee ja kook. Öhtul ma õpin.

83.

kevad	voolab	soojalt
õitsevad	sulab	kask
kase otsa	hakkab	kuldnoka-puur

Kuldnokk.

Kevad. Päike paistab soojalt. Lumi sulab. Vesi voolab. Lilled õitsevad. Linnud laulavad.

Õues kasvab suur puu. See on kask. Enn teeb kuldnoka-puuri. Ta viib puuri üles kase otsa.

Kuldnokk lendab puuri juurde ja hakkab laulma.

Enn on väga rõõmus.

Küsimused:

1. Mis paistab soojalt? (солнце)
2. Mis sulab? (снег). Mis voolab? (вода)
3. Mis õitsevad? (цветы). Kes laulavad?
4. Mis puu kasvab õues? (берёза)
5. Kes teeb kuldnoka-puuri?
6. Kuhu ta puuri viib? (на берёзу)
7. Kes lendab puuri juurde? (скворец)
8. Mis kuldnokk hakkab tegema?

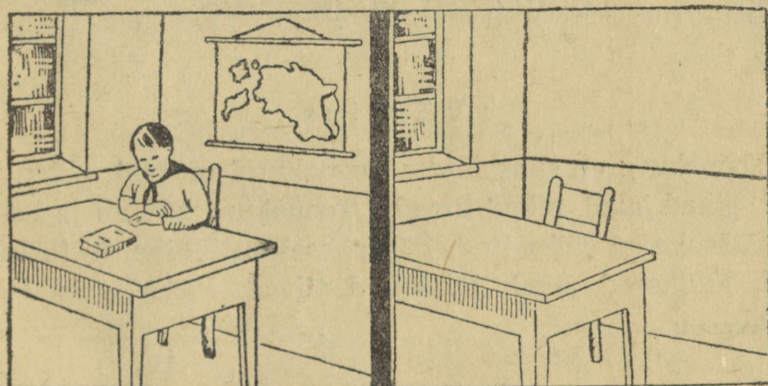
Задание. Прочти и запомни.

Mis on pildil?

Настоящее время.

Mis oli pildil?

Прошедшее время.

Laul on raamat.
Toolil istub poiss.
Seinal ripub kaart.

Laul **oli** raamat.
Toolil **istus** poiss.
Seinal **rippus** kaart.

Упражнение I. Составить из отдельных слов предложения.

- 1) hambad, suus, mul, ja, keel, on.
- 2) mängima, me, jalgpalli, hakkame.
- 3) hobune, minu, on, see.
- 4) valge, külm, aiate, lumi, on, ja.

Упражнение 2. Перевести.

Зимой холодно. Сегодня идёт снег (sajab lund). Мне нравится зима. Лизе нравится весна. Теперь ночь. Ночью темно. Днём светло.

Упражнение 3. Перевести.

Hammas ja kõrv. Rind ja selg. Silmad on kinni. Suu on lahti. Suus on hambad ja keel. Nägu. Ma näen ja kuulen kõik. Minu koolivend. Meie pealinn. Linda oskab joonistada.

84.

Toonekurg ja pääsuke.

Võrdlus.

Toonekurg on suur lind. Toonekurel on pikk nokk, pikk kael, pikad jalad, pikad tiivad. Toonekurg kõnnib ja lendab.

Pääsuke on väike lind. Pääsukesel on lühike nokk, lühike kael, lühikesed jalad, lühikesed tiivad. Pääsuke lendab ja laulab.

tiib

nokk

Küsimused:

1. Kes on suur lind? (aust). Kes on väike lind? (ласточка)
2. Missugune nokk on toonekurel? (длинный). Missugune nokk on pääsukesel? (короткий)

3. Missugune kael on toonekurel? Missugune kael on pääsukesel?

4. Missugused jalad on toonekurel? Missugused jalad on pääsukesel?

5. Missugused tiivad on toonekurel? Missugused tiivad on pääsukesel?

6. Kes on toonekurest väiksem? Kes on pääsukesest suurem?

7. Mis teeb toonekurg? (ходит и летает). Mis teeb pääsuke? (летает и поёт)

Упражнение 1. Списать.

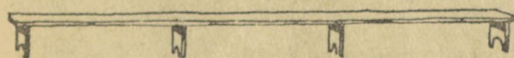
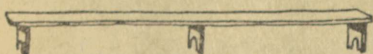
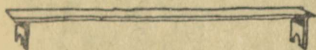
See on lind. Linnul on nokk, kael, tiivad ja jalad. Toonekurg on lind. Kuldnokk on lind. Kukk ja kana, toonekurg ja pääsuke on linnud.

Упражнение 2. Выписать из статьи „Тоonekurg ja pääsuke“ название предмета и его качества и подчеркнуть название качества.

Образец: Suur lind.

Задание. Прочти и запомни степени сравнения:

Kolm pinki.

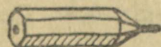
Pikk ja lühike.

See pink on pikk.

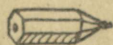
See pink on pikem.

See pink on kõige pikem.

Kolm pliiatsit.

See pliiats on lühike.

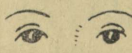

See pliiats on lühem.

See pliiats on kõige lühem.

Упражнение 3. Выпиши из задания жирно напечатанные слова и выучи наизусть.

Упражнение 4. Читайте громко!

Pane ja lauale! Too
kapist ja ! on taldrikul.
  ja on taldrikuga laual.
Kas ja , ja
 on laual?
 on punane. ja , ja
 . Valge , Valged , ja
 , ja , , ja .
Kas see on ? Ei, see on . Mul
on peas .

Упражнение 5. Спиши упражнение 4.

Произнести кратко: kana, hobune, minu õde, sinu tädi. Tädi nimi on Anu. Tõnu on minu sõber. Tõnul ei ole õde. Isa ja ema on vanemad. Ma lähen oma kohale. Tule, mine, pühi, pane ära!

Произнести õ, ä, ö, ü: Tänav on tühi. Sõidab, sõidab sõjamees. Täht, väike käsi. Ma lähen ära. Oö, töö, tööline. Ära löö! Uks ja üheksa on kümme.

85.

Liblikas ja mesilane.

Näe — liblikas!

Liblikale meeldib kevad. Siis on soe. Päike paistab.
Lilled õitsevad.

Liblikas lendab lillelt lillele.

Mesilane lendab ka lillelt lillele. Ta kogub mett. Mesi-
lane kogub mett sulle ja mulle.

Mesi on magus.

Küsimused:

1. Mis meeldib liblikale? (весна)
2. Millal on soe? (весною)
3. Kes lendab lillelt lillele? (бабочка). Kes veel? (пчела)
4. Mida mesilane kogub? (мёд)
5. Kellele ta kogub mett? (тебе и мне)
6. Missugune on mesi? Mis veel on magus? (сахар)

Задание. Прочти и запомни степени сравнения:

Toonekurg on **suur** lind. Ta on pääsukesest **suurem**.

Pääsuke on **väike** lind. Ta on toonekurest **väiksem**.

Toonekurel on **pikk** nokk. Toonekure nokk on pääsukese
nokast **pikem**.

Pääsukesel on **lühike** nokk. Pääsukese nokk on toonekure
nokast **lühem**.

Упражнение. Выпиши из задания жирно напечатанные
слова и подчеркни окончание сравнительной степени.

Образец: Suur — suurem.

Mis me oskame teha?

Me oskame lugeda, me oskame kirjutada, me oskame arvutada, me oskame joonistada ja võimelda, me oskame ka laulda ja mängida.

Tõnu, mis sa teed? — Ma võimlen. Ma mängin jalgpalli. Ma laulan ja joonistan.

Väino, kas sa oskad õmmelda? — Ei, ma ei oska õmmelda. — Kes oskab õmmelda? — Salme ja Maret oskavad õmmelda. Tüdrukud oskavad õmmelda.

Salme, kas sa oskad laulda? — Jah, ma oskan laulda. — Aga kas sa tantsida oskad? — Ma armastan väga tantsida, kuid ma hästi veel ei oska.

Lapsed, kas te armastate mängida ja tantsida? — Jah, me armastame kõik mängida ja tantsida!

Juku tantsib Manniga.

Väike tüdruk
tantsib.

Hõissassa, hõissassa,
Juku tantsib Manniga!
Kus veel uhkem tantsusaal
kui siin haljal heinamaal?
Hõissassa, hõissassa,
Juku tantsib Manniga!

ma armastan
tantsida

haljas — roheline; uhke — ilus

Küsimused:

1. Kellega Juku tantsib?
2. Kus näd Manniga tantsivad? (на лугу)
3. Mis on nende tantsusaal? (зелёный луг — haljas heinamaa)

Упражнение 1. Спиши стихотворение и выучи наизусть.

Упражнение 2. Перевести.

Lumi sulab. Jõgi voolab. Lilled õitsevad. Kuldnokk hakkab laulma. Minu sõber. Tooma ja viima. Päike paistab soojalt.

Запомни:

В эстонском языке два инфинитива (неопределённых наклонения):

-da		-ma	
Ma tahan	} mängida.	Ma tulen	} mängima.
Ma armastan		Ma lähen	
Ma oskan		Ma hakkam	
Ma võin		Ma pean	
Ma saan			
Ma kardam			

-da инфинитива требуют глаголы:
tahan, armastan, oskan, võin, saan, kardam

-ma инфинитива требуют глаголы:
tulen, lähen, hakkam, pean

Упражнение 3. Mis on pildil?

õigus
vaidlema
kevadel

Kummal on õigus?

Juku ja Miku vaidlevad.

Juku: Kevadel lähevad ööd lühemaks.

Miku: Ei, kevadel lähevad päevad pikemaks.

Juku: Ei, ööd lähevad lühemaks!

Miku: Ei — päevad pikemaks!

Kummal on õigus — kas Jukul või Mikul?

Упражнение 1. Спиши и подчеркни имена прилагательные.

Kevadel lähevad ööd lühemaks ja päevad pikemaks. Sügisel aga lähevad ööd pikemaks ja päevad lühemaks. Suvel on ööd lühikesed ja päevad pikad. Talvel on aga päevad lühikesed ja ööd pikad.

Задание. Прочти и запомни:

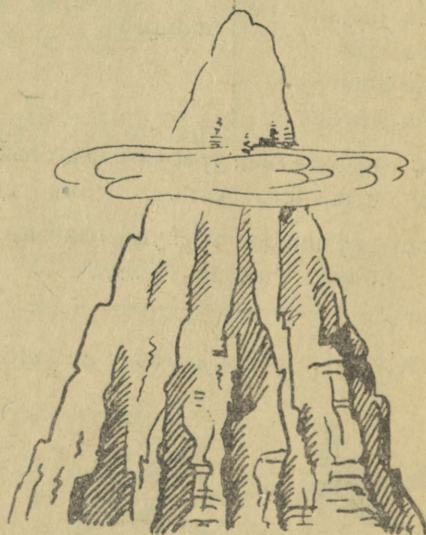
Kõrge ja madal.

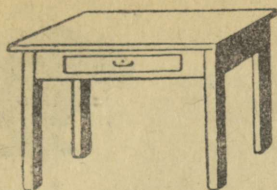
Puu on kõrge.

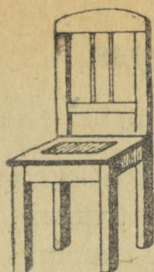
Torn on kõrgem.

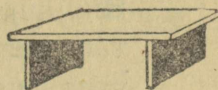
Mägi on kõige kõrgem.

Laud on
madal.

Tool on
madalam.

Pink on
kõige madalam.

Упражнение 2. Выпиши из задания жирно напечатанные слова (степени сравнения имён прилагательных) и выучи наизусть.

88.

Miša kiri.

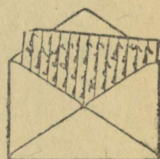
Miša istus isa kirjutuslaua ääres. Ta võttis
sule kätte ja hakkas midagi paberile kritseldama.

„Mis sa teed?“ küsis ema.

„Kirjutan Liisile kirja.“

„Aga sa ei oska ju veel kirjutada.“

„Sest pole midagi — Liisi ei oska lugeda ka.“

kiri

Küsimused:

1. Kus Miša istub?
2. Mis ta hakkab tegema?
3. Mis ema Mišalt küsib?
4. Mis Miša vastab?
5. Kes ei oska kirjutada?
6. Kes ei oska lugeda?

kirjutuslaud
võttis kätte
kritseldama
naljalaul
midagi
lõi trummi

Hiir hüppas. . .

Naljalaul.

Hiir hüppas, kass kargas,
vana karu lõi trummi, —
vana karu lõi trummi
vastu ahju kummi.

karu

З а д а н и е. Сравнить настоящее и прошедшее время.

Настоящее время.

Miša istub, võtab, hakkab.
Hiir hüppab, kass kargab,
vana karu lööb trummi.

Прошедшее время.

Miša istus, võttis, hakkas.
Hiir hüppas, kass kargas,
vana karu lõi trummi.

У п р а ж н е н и е 1. Прочеть статью в настоящем времени.

У п р а ж н е н и е 2. Спиши стихотворение и выучи наизусть.

89.

Häbi hakkas.

„Miša, laena mulle punast pliiatsit,“ palus Fedja.

„Punane pliiats on minu oma. Mina seda sinu kätte ei anna. Osta ise endale punane pliiats,“ vastas Miša.

Boris kuulis seda ja ütles:

„Fedja, siin on sulle punane, siin kollane, siin roheline ja sinine pliiats, — võta missugust tahad.“

Mišal hakkas häbi. Ta läks Fedja juurde ja ütles:

„Palun, võta pliiats!“

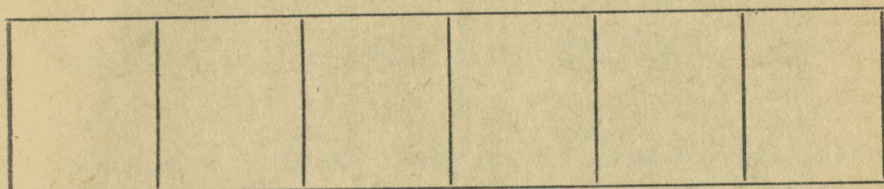
Küsimused:

1. Mis Fedja Mišalt palus?
2. Mis Miša ütles?
3. Kes tahtis Fedjale oma pliiatsit anda?
4. Mis Miša nüüd tegi?

laena
minu oma
ise
kuulis

Задание. Нарисуй эти клетки в тетради и закрась. Под каждой клеткой подпиши, какого она цвета.

Värvid.

must punane sinine roheline kollane valge

Упражнение 1. Напиши на пунктире соответствующий цвет.

Piim on

Tahvel on

Nääripuu on

Pioneeride kaelarätt on

Tibu on

Vihik on

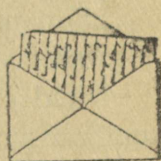
Muna on

Salat on

Kriit on

Taevas on

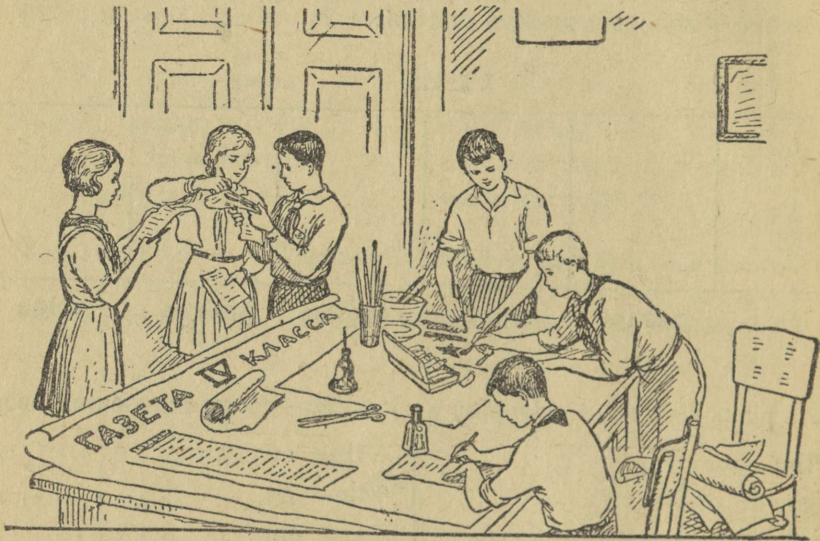
Упражнение 2. Mis on pildil?

Klassi seinaleht.

Homme on maipüha. Õpilased teevad esimese mai seinalehte. Ühed joonistavad, teised kirjutavad, kolmandad loevad.

Anni (tuleb klassi ja küsib): „Kas seinaleht on varsti valmis?“

„Jah, varsti. Paul ja Liisa joonistavad veel loosungit. Boris ja Miša kirjutavad. Kas sa ka kirjutad?“

Anni: „Hea küll, ma kirjutan. Kus on paber?“

„Siin on paber! Paber on puhas. Siin on pliiats ka.“

Anni: „Pliiats ei ole hea. Aga mul on sulg. Kus on tint?“

„Siin on tindipott!“

Anni: „Hüva, ma kirjutan.“

Nüüd on seinaleht valmis. See on ilus ja huvitav. Loosung on ka väga ilus. Õpilased tulevad klassi ja loevad oma seinalehte.

tindipott

huvitav

Küsimused:

1. Kes teevad seinalehte? (дети)
2. Kes joonistavad loosungit?
Kes kirjutavad?
3. Kas Anni ka kirjutab?
4. Mis on valmis?
5. Missugune on seinaleht?
(красива и интересна)
6. Mis õpilased teevad?

Упражнение 1. Впиши степени сравнения.

Puu on kõrge. Torn on Mägi on kõige

Laud on madal. Tool on Pink on kõige

Упражнение 2. Перевести.

Toonekurg ja pääsuke. Tiivad ja nokk. Pikk ja lühike. Kes kogub mett? Mesilane. Liblikas lendab. Haljas heinamaa. Kellel on õigus? Ma jõudsin enne kohale. Mul on häbi. Kelle kiri? Ma laenan sulle raamatu.

Задание. Прочти и запомни:

Mu õde oskab lugeda kümneni (до десяти), mina oskan lugeda kahekümneni, aga mu sõber Väino oskab lugeda sajani. Ta loeb: kümme, kakskümmend, kolmkümmend, nelikümmend, viiskümmend, kuuskümmend, seitsekümmend, kaheksakümmend, üheksakümmend, sada.

Kakskümmend ja kümme on kolmkümmend. Kolmkümmend ja kümme on nelikümmend. Kui palju on nelikümmend ja kümme? Nelikümmend ja kümme on viiskümmend.

Kas viiskümmend ja kümme on seitsekümmend? Ei, viiskümmend ja kümme on kuuskümmend. Kas kaheksakümmend ja kakskümmend on üheksakümmend? Ei ole. Kaheksakümmend ja kakskümmend on sada.

Упражнение 3. Написать словами: 30, 50, 40, 20, 80, 70, 10, 60, 90, 100.

Olgu tervitatud esimene mai!

Täna on maipüha!

Kõik õpilased, kõik pioneerid, kõik lapsed — tänavale!
Me läheme tänavale. Kui ilus on tänav! Punased lipud,
kirjud loosungid, rõõmsad lapsed!

Ilm on ilus ja soe. Taevas on sinine.

Meil on lipud käes. Lipud on punased. Meil on lilled
käes. Lilled on sinised, punased ja valged. Meil on kirjud
lillekimbud käes ja lillepärjad peas.

Mišal ja Nadjal on loosung. Me loeme:

Elagu seltsimees Stalin!

Me hüüame kõik:
Olgu tervitatud esimene mai!
Elagu seltsimees Stalin!

pärg

lillekimp

Küsimused:

1. Mis püha täna on? Kes lähevad tänavale? (дети)
2. Mis on tänaval? (лозунги, красные флаги, весёлые дети)
3. Missugune on ilm? (тёплая). Missugune on taevaskäes? (синее)
4. Mis teie käes on? (флаги, цветы)
5. Mis värvi on lipud? Mis värvi on lilled?
6. Mis teie peas on? (венки из цветов)
7. Mis on Mišal ja Nadjal? (лозунг)
8. Kuidas te hüüate?

Ulesanne. Vaatle pilti! — Näita, kellel on pärg peas! Näita, kellel on lillekimp käes! Näita, kellel on loosung käes! Mitu lippu on rongkäigus? Mitu loosungit?

Упражнение 1. Выпиши из статьи название качества и предмета и подчеркни название качества.

Образец: Sinine taevas.

Упражнение 2. Перевести.

Чей клюв? Клюв птицы. Шея аиста. Перо петуха. Ножка стола. Ножка скамейки. Рука куклы. Голова кошки. Хвост мыши. Футбол мальчика. Галстук пионера.

Хороший пионер. Хороший товарищ. Новая газета. Длинный карандаш. Острый топор.

Kalender.

1949	aasta
MAI	kuu
1	kuupäev
PÜHAPÄEV	päev

Mul on kalender. See ripub seinal. Pühad on kalendris trükitud punase värviga, kõik muud päevad aga mustaga.

Eile oli maipüha. Me olime mai-rongkäigus. Me marssisime ja laulsime. Aga täna ei ole enam püha. Täna läheme jälle kooli. Kõik õpilased lähevad täna kooli.

Täna on tööpäev. Täna töötavad kõik.

Küsimused:

1. Kus ripub kalender? (на стене)
2. Mis värvi on pühad kalendris?
3. Mis värvi on muud päevad?
4. Mis päev oli eile? Kus te käisite?
5. Kas täna on ka veel püha?
6. Mis päev täna on? (рабочий день)
7. Kuhu te täna lähete?

Упражнение. Напиши по картине отрицательные и утвердительные ответы.

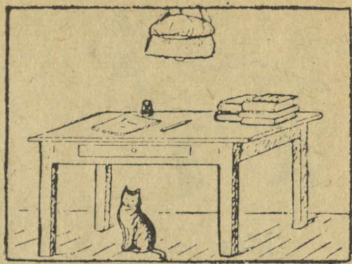
1. Kas lamp on laual? Kus on lamp?

2. Kas kass on laua kohal? Kus on kass?

3. Kas tindipott on laua all? Kus on tindipott?

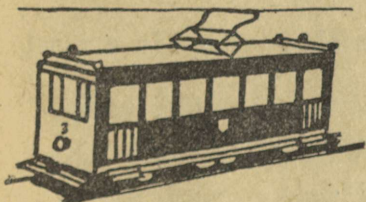
4. Kas vihik ja sullepea on laua kohal? Kus on vihik ja sullepea?

5. Kas raamatud on laua all? Kus on raamatud?

93.

Linnas ja maal.

tramm

Maret elab maal. Ta sõidab maalt linna. Linnalapsed ütlevad: „Meil linnas on suured majad. Meil on teatrid, kinod, trammid ja vabrikud, aga teil maal ei ole.“

Maret ütleb: „Noh, mis siis? Aga meil on kolhoosid, traktorid, kombainid, metsad ja põllud. Teil linnas aga neid ei ole.“

Küsimused:

1. Kus Maret elab? (в деревне)
2. Kuhu ta sõidab? (из деревни в город)
3. Mis on linnas?
4. Mis on maal?

maalt linna	
noh, mis siis?	
talu	põld
hää	karjub
määgib	rõhib
hirnub	näub

Loomade hääled.

kits

lammas

Väike Tiiu ütles: „Ema, meie lehm karjub õues.“

Ema ütles: „Ei, Tiiuke, lehm ei karju, vaid ammub.“

„Aga kas hobune ka ammub?“

„Ei, hobune ei ammu, ta hir nub.“

Ja ema ütles veel: „Siga rõhib. Koer haugub. Kass näub.

Lammas määgib ja kits määgib ka.“

Mõistatus. Ma annan piima. Ma elan talus. Ma armastan rohtu süüa. Kes ma olen?

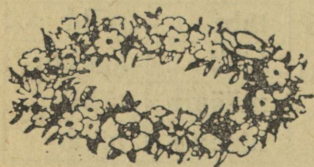
Упражнение 1. Выписать попарно слова:

Hobune, kits, lehm, siga, koer, kass.

Määgib, ammub, haugub, rõhib, näub, hir nub.

Образец: Koer haugub.

Упражнение 2. Mis on pildil?

Упражнение 3. Перевести на русский язык.

Tint ja tindipott. Teil on huvitav seinaleht. Olgu tervitatud meie võidukas Nõukogude armee! Pärg ja lillekimp. Täname kuupäev. Ma armastan tantsida.

94.

Vikerkaar.

vihm

päike

Sadas vihma. Nüüd on vihm üle. Päike paistab jälle.

Oi, vaata — vikerkaar!

Millest tuleb vikerkaar?

Päike ja vihm teevad vikerkaare.

Kui ilusad värvid! Siin on lilla, sinine, helesinine, roheline, kollane, oranž ja punane — seitse spektri värvi.

millest
lilla
helesinine
oranž

Küsimused:

1. Mida sajab? (дождь). Mis paistab?
2. Mis on taeval? (радуга)
3. Missugune on vikerkaar? (красива)
4. Mis teevad vikerkaare?

(солнце и дождь)

5. Mis värvid on vikerkaarel?

Упражнение 1. Перевести.

1. Мяч жёлтый. Мяч на дворе.
2. Галстук красный. Галстук на шее.
3. Скамейка зелёная. Скамейка под столом.
4. Мышь серая. Мышь под печкой.
5. Кошка чёрная. Кошка на диване.
6. Бумага белая. Бумага в корзине.

Упражнение 2. Читайте громко!

See on Linnu Linnu
 lendab. õitseb. ja
 lendavad lillelt lillele. Mul on
käes ja peas. tantsib.
ja Kirjuta !

Упражнение 3. Спиши упражнение 2.

95.

Orav.

kinni püüdma

Jõe ääres oli pioneeride laager. Enn ja Väino olid laagris. Nad läksid metsa. Metsas oli orava pesa. Orav istus puu oksal.

Enn ja Väino püüdsid orava kinni ja tõid laagrisse.

Küsimused:

1. Kus oli pioneeride laager? (на берегу реки)
2. Kus olid Enn ja Väino? (в лагере)
3. Kuhu poisid läksid? (в лес)
4. Kus oli orava pesa? (в лесу)
5. Kus istus orav?
6. Mis poisid tegid? (поймали белку)
7. Kuhu nad orava tõid?

У п р а ж н е н и е 1. Образуй из множественного числа единственное.

Vihikud — vihik.	Kompvekid —
Raamatud —	Loosungid —
Tüdrukud —	Inspektorid —

У п р а ж н е н и е 2. Допиши must, kollane, valge, punane, roheline, sinine.

Lumi on	Lipp on
Kuusk on	Vihik on
Tahvel on	Tibu on

У п р а ж н е н и е 3. Перевести.

Когда ты пойдешь в школу? Когда ты придешь из школы? Куда ты пойдешь? Откуда ты придешь?

96.

Seltsimees Tamm.

Seltsimees Tamm seisab valvepostil. Tal on püss käes. Seltsimees Tamm on nõukogude sõdur. Nõukogude armee võitis fašistid. Nõukogude armeel on tankid, kahurid ja lennukid.

Seltsimees Tamm on töörahva poeg. Seltsimees Tamm on julge sõdur, ta kaitseb meie nõukogude kodumaad.

valvepostil
töörahma poeg
julge

tamm

Küsimused:

1. Kus seisab seltsimees Tamm? (на посту)
2. Mis tal käes on? (ружьё)
3. Kes on seltsimees Tamm? (советский солдат)
4. Kes võitis fašistid? (Советская Армия)
5. Mis on Nõukogude armeel? (танки, пушки и самолёты)
6. Kelle poeg on sm. Tamm? (сын трудового народа)
7. Missugune sõdur on sm. Tamm? (смелый)
8. Mida ta kaitseb? (нашу советскую родину)

Упражнение 1. Смотри, что на картине, и напиши полные ответы.

1. Kes siin pildil on? (мальчики)
2. Mis siin pildil on? (дерево)
3. Kus istuvad poisid?
(под деревом)
4. Kas kõik poisid istuvad?
5. Kes seisab?
(один мальчик стоит)

У п р а ж н е н и е 2. Перевести.

sovhoos —
kolhoos —
brigaad —
brigadiir —
masin —

masinist —
kontor —
preemia —
norm —
plaan —

У п р а ж н е н и е 3. Перевести.

Lammast ja kits. Kelle hääli see on? Kes karjub? Kes rõhib?
Kes määgib? Ma ostan trammipileti. Mis värvid on vikerkaarel?
Helesinine taevast. Sajab vihma. Ulo püüab kalu. Meie laager.
Sealt läheneb rongkäik.

97.

mägedest kõrgemal	läheneb	mürtsub	igäüks
on lippe täis	võitja-armee	müdiseb	rõõmsalt

Nõukogude armee võiduparaad.

Lennukid lendavad taeva all,
mägedest kõrgemal,
ja lippe täis on terve tee —
sealt läheneb võitja-armee!

Trumm mürtsub ja müdiseb
maa.

Ma rõõmsalt hüüan:

„Hurraa!“

sest igäüks meie armees
on minugi seltsimees.

Vestlus.

1. Mis lendavad? (самолёты)
2. Kus lendavad lennukid? (под небом)
3. Kui kõrgel lendavad lennukid? (выше гор)
4. Kes läheneb? (победоносная армия)
5. Mis mürtsub? (барабан). Mis müdiseb? (земля)
6. Kuidas sa hüüad?
7. Kes on sulle iga nõukogude sõdur? (мой товарищ)

У п р а ж н е н и е 1. Перевести.

armee —	polk —
automaat —	polkovnik —
pomm —	partisan —
gaas —	sinel —
ohvitser —	insener —

З а д а н и е. Прочти и запомни:

Minu koolivend Miša loeb sajani, aga mina oskan tuhandeni lugeda. Ma loen: sada, kakssada, kolmsada, nelisada, viissada, kuussada, seitsesada, kaheksasada, üheksasada, tuhat.

Sada ja kakssada on kolmsada. Kakssada ja kakssada on nelisada. Kaks korda kakssada viiskümmend on viissada. Kolmsada ja kolmsada on kuussada. Kas nelisada ja nelisada on seitsesada? Ei, nelisada ja nelisada ei ole seitsesada, vaid kaheksasada. Kolm korda kolmsada on üheksasada. Sada ja üheksasada on kokku tuhat.

У п р а ж н е н и е 2. Написать словами: 500, 200, 300, 100, 900, 600, 400, 700, 800, 1000.

venelane	lätlane	tatarlane	grusiinlane
eestlane	leedulane	inimene	rahvas

Nõukogude Liit ja Nõukogude Eesti.

Kalju, kus sa elad?

Ma elan Nõukogude Eestis.

Kus asub Nõukogude Eesti?

Nõukogude Eesti asub Nõukogude Liidu lääneosas.

Kes elavad Nõukogude Liidus?

Nõukogude Liidus elavad venelased, eestlased, lätlased, leedulased, grusiinlased, tatarlased ja teised rahvad.

Kuidas elavad inimesed Nõukogude Liidus?

Me elame hästi oma suurel kodumaal. Meil töötavad kõik inimesed, ja kõik lapsed õpivad koolis. Meil on ilus koolimaja ja ilus pioneeride maja. Pioneeride maja ümber on suur ilus park. Seal pargis me jookseme ja mängime.

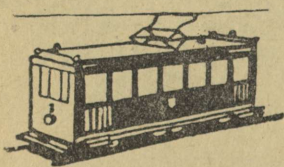
Elagu Nõukogude Liit!

Elagu vaba Nõukogude Eesti!

Küsimused:

1. Kus elab Kalju?
2. Mis rahvad elavad Nõukogude Liidus?
3. Kuidas elavad inimesed Nõukogude Liidus? (хорошо)
4. Mis teevad kõik nõukogude inimesed? (работают)
5. Kus õpivad lapsed?
6. Missugune koolimaja meil on?
7. Mis on pioneeride maja ümber? (большой, красивый парк)
8. Mis me teeme pargis? (бегаем и играем)

Упражнение. Mis on pildil?

Произнести с смягчением:

Man'n, Kal'ju, Vol'li (Володя), An'ni, pal'l, sel'g, kal'lis,
sel'tsimees, klas's, kat'ki, kas's, püs's, pur'k, sul'g, tun'd, pot't,
par'k, pos't, tan'tsima, hal'jas heinamaa, pal'ju nal'ja, toast väl'ja.

rivi	sõprus	liidab	igal ajal
------	--------	--------	-----------

Sõbrad siin ja sõbrad seal . . .

Marsib poiste rivi pikk,
 kõige ees on väike Mikk.
 Tipa, tapa, tip, tap, tip;
 Peedul käes on punalipp.

Lipukesel kirjad peal:
 sõbrad siin ja sõbrad seal!
 Sõprus liidab igal a'al
 rahvaid meie kodumaal.

Elagu nõukogude rahvaste vennalik sõprus!

У п р а ж н е н и е 1. Перевести.

Куда летит птица? — На ветку. Куда птица хочет сесть? — На гнездо. Где сидит птица? — На гнезде. Откуда летит птица? — С ветки.

У п р а ж н е н и е 2. Образуй из множественного числа единственное.

Uksed — uks.	Õunad —
Lapsed —	Saiad —
Lilled —	Oksad —

У п р а ж н е н и е 3. Спиши упражнение 2.

Разговоры и классные беседы

1. Vestlus tänaval.

Kas olete eestlane?

Ei, ma olen venelane.

Kas kõnelete eesti keelt?

Jah, ma kõnelen eesti keelt.

Kuidas teie nimi on?

Minu nimi on Ivan Voltškov.

Kui vana te olete?

Mina olen viisteist aastat vana.

Kus te elate?

Ma elan Nõukogude Eestis. — Ma elan Tallinnas.

Kus teie isa töötab?

Minu isa töötab vabrikus „Union“.

2. Tervitused ja õnnesoovid. — Приветствия и поздравления.

Tere!

Здравствуйте!

Tere hommikust!

Доброе утро!

Tere lõunast!

Добрый день!

Tere õhtust!

Добрый вечер!

Hüvasti!

Всего хорошего!

Head aega!

Nägemiseni!

До свиданья!

Head nägemist!

Head päeva!

До свиданья (днём)!

Head õhtut!

До свиданья (вечером)!

Head ööd!

Спокойной ночи!

Soovin õnne!

Поздравляю! (Желаю счастья)

Palju õnne sünnipäevaks!

Поздравляю со днем рождения!

Head uut aastat!

Jõudu tööle!

Jätku leivale!

Tere tulemast!

Tere, sõber! Kuidas käsi käib?

Tänan, hästi!

Head tervist!

С новым годом!

Хорошего успеха в работе!

(jõud — сила, энергия).

Хлеб да соль!

(вм. «хорошего аппетита!»)

Добро пожаловать!

Здравствуй, дружище! Как поживаешь?

Спасибо, хорошо!

Доброго здоровья!

(при прощании)

3. Palun! — Tänan!

Palun.

Tänan; suur tänu.

Lubage.

Vabandage; andestage.

Palun vabandust!

Lubage, ma aitan teid!

Olge nii lahke!

Kas tohib sisse astuda?

Пожалуйста; прошу.

Благодарю; спасибо.

Позвольте; разрешите.

Извините; простите.

Прошу прощения.

Позвольте, я вам помогу!

Будьте так любезны!

Можно войти?

4. Kas siin elab ... ?

Palun, ütelge, kas siin elab seltsimees Ilves?

Ei, ta ei ela siin.

Kas teate, kus ta elab?

Jah, tean küll.

Palun, andke mulle tema aadress!

Palun, siin on tema aadress!

Tänan!

Kas teie poeg Villem on kodus?

Ei, ta ei ole veel kodus, ta on alles koolis.

Head aega! — Nägemiseni!

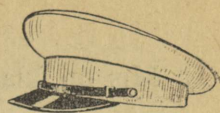
5. Uus õpilane.

- Õpetaja: Kuidas su nimi on?
Õpilane: Mu nimi on Boris Ivanov.
Õpetaja: Kui vana sa oled?
Õpilane: Ma olen üksteist aastat vana.
Õpetaja: Kus sa elad?
Õpilane: Ma elan Koidula tänavas, maja number 18, korter 3.
Õpetaja: Kas su isa elab Tallinnas?
Õpilane: Ei, ta on Nõukogude armees.
Õpetaja: Kas su ema elab Tallinnas?
Õpilane: Jah, elab.
Õpetaja: Kas sul on venda või õde?
Õpilane: Mul on üks vend ja kaks õde.
Õpetaja: Kas nad käivad koolis?
Õpilane: Ei käi, nad on alles väikesed.
Õpetaja: Tänan! Istu, Boris. — Kus Miša täna on?
Õpilased: Miša puudub, ta on täna haige.

6. Millal ja kuhu?

1. Millal sa kooli lähed?	Ma lähen hommikul kooli.
2. Kuhu sa hommikul lähed?	Ma lähen hommikul kooli.
3. Kus sa päeval oled?	Päeval olen koolis.
4. Millal sa koolist koju tuled?	Ma tulen lõuna-ajal koolist koju.
5. Kuhu sa lõuna-ajal tuled?	Ma tulen koju.
6. Millal sa magama lähed?	Ma lähen õhtul magama.
7. Kuhu sa õhtul lähed?	Ma lähen magama.

Задание. Закрой ответы и отвечай на вопросы.

7. Mis sa hommikul teed?

müts

1. Kus sa hommikul oled?	Ma olen hommikul kodus.
2. Mis sa hommikul teed?	Pesen näo ja käed puhtaks.
3. Kas sa hambad ka ära puhastad?	Ma puhastan ka hambad.
4. Mis sa veel teed?	Pühin näo ja käed kuivaks.
5. Mis sa siis teed?	Siis einestan.
6. Mis on laual?	Laual on leib, sai, või, kala, kartul, muna.
7. Mis sa sööd?	Söön võileiba munaga.
8. Mis sa jood?	Joon piima. Joon kohvi.
9. Kuhu sa siis lähed?	Siis lähen kooli.
10. Mis sa selga paned?	Ma panen palitu selga.
11. Mis sa pähe paned?	Ma panen mütsi pähe.
12. Mis sa kätte võtad?	Ma võtan mapi kätte.

З а д а н и е. Закрой ответы и отвечай на вопросы.

8. Mis sa õhtul teed?

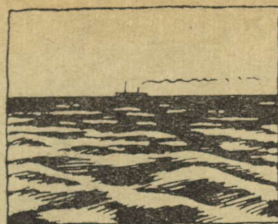
Mis sa õhtul teed?	Õhtul ma õpin: loen, kirjutatan, arvutan.
Mis sa veel teed?	Joonistan, laulan, mängin, loen raamatut.
Aga mis isa õhtul teeb?	Isa loeb ajalehte.
Mis ema teeb?	Ema katab lauda.
Ja mis sa siis teed?	Siis söön õhtust.
Aga mis sa öösel teed?	Öösel ma ei tee midagi. Öösel ma magan.

9. Klassis.

1. Mis on klassis?	Klassis on laud, tool, tahvel, pink.
2. Mis klassis veel on?	Klassis on veel kapp, ahi, raamatud.
3. Mis see on?	See on tindipott.
4. Kus on tindipott?	Tindipott on laual.
5. Kus on kriit?	Kriit on tahvilil.
6. Kus on sullepea?	Sullepea on laual. Sullepea on pinalis (mapis).
7. Kus on laud?	Laud on klassis. Laud on põrandal.
8. Kus on tool?	Tool on põrandal.
9. Kus on kapp?	Kapp on põrandal.
10. Mis on veel põrandal?	Pink on põrandal. Tahvel on põrandal.
11. Kus on ahi?	Ahi on põrandal. Ahi on nurgas.
12. Mis on veel nurgas?	Paberikorv on nurgas.
13. Kes on praegu klassis?	Praegu on klassis õpetaja ja õpilased — poisid ja tüdrukud.

10. Kes ta on? Kus ta töötab?

1. Kas su isa on tööline?	Jah, mu isa on tööline.
2. Kus ta töötab?	Ta töötab vabrikus.
3. Ja kes su ema on?	Mu ema on müüja.
4. Kus ta töötab?	Ta töötab kaupluses.
5. Kes su vend on?	Mu vend on meremees.

meri

6. Kus ta praegu on?	Ta on praegu merel.
7. Kes su onu on?	Mu onu on talumees.
8. Kus ta töötab?	Ta töötab talus.
9. Aga kes su õde on?	Mu õde on õpetaja.
10. Kus ta töötab?	Ta töötab koolis.
11. Aga kes sina oled?	Mina olen õpilane.
12. Kus sa praegu oled?	Praegu olen klassis.
13. Mis sa teed?	Ma vastan.

11. Kus?

kook

taldrik

tass

riiul

Kus on kook? — Kook on taldrikul.

Kus on taldrik? — Taldrik on laual.

Kus on nuga ja kahvel? — Nuga ja kahvel on laual.

Lusikas on taldrikul.

Kus on taldrikud? — Taldrikud on riiulil.

Kus on kahvlid? — Kahvlid on kausis.

Kus on lusikad? — Lusikad on tassis.

Kus on tass? — Tass on alustassil.

12. Köögi- ja sööginõud.

Kus on kööginõud?

Kus on ämber?

Mis on ämbris?

Kus on pada?

Kus on pott?

Mis on potis?

Kus on kastrul?

Mis veel on riiulil?

Mis on laual?

Aga kus on pann?

Kööginõud on köögis.

Ämber on nurgas.

Ämbris on vesi.

Pada on pliidil.

Pott on ahjus.

Potis on puder.

Kastrul on riiulil.

Riiulil on veel kauss,
taldrik ja kruus.

Laual on teemasin, tee-
kann, tassid.

Pann on pliidil.

Ütle: Meil on kodus kööginõud: pann, pada
(mis veel?)

Kirjuta: Meil on kodus sööginõud: taldrik
(mis veel?)

13. Telefonikõne.

Enn: Hallo! Kas võin kõnelda doktor Kaasikuga?

Kaasik: Siin linna ambulants. Kes kõneleb? Ah sina oled, Enn?

Enn: Jah, isa, mina kõnelen.

Kaasik: Ma kuulen halvasti. Mis sa kõneled?

Enn: Sa kuuled halvasti? Aga mina kuulen hästi.

Kaasik: Kus Linda on? Kodus?

Enn: Ei, Linda on koolis.

Kaasik: Kas vanaisa ja vanaema on kodus?

Enn: Jah, vanaisa ja vanaema on mõlemad kodus.

Kaasik: Mis sa teed?

Enn: Kuulan raadiot ja loen.

Kaasik: Mis ema teeb?

Enn: Ema kirjutab.

Kaasik: Mis sa õhtul teed?

Enn: Õhtul me läheme kinno. Täna on seal huvitav film.

Kaasik: Noh, hästi. Tänan! Nägemiseni!

Enn: Nägemiseni, isa!

14. Tasku ja taskurätt.

kuub

kuue tasku

taskurätt

Ma küsin:

1. Mis sul seljas on?
2. Mis sul jalas on?
3. Mis sul peas on?
4. Mis sul kuue taskus on?
5. Mille sa taskust võtad?
6. Mis sa teed?
7. Kuhu sa taskuräti paned?

Sa vastad:

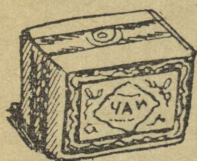
- Mul on kuub seljas.
Mul on püksid jalas.
Mul on müts peas.
Mul on taskurätt kuue taskus.
Ma võtan taskust oma taskuräti.
Ma nuuskan nina.
Ma panen taskuräti tasku.

Задание. Закрой ответы и отвечай на вопросы.

Упражнение. Mis on pildil?

15. Kui palju maksab?

tee

suhkur

pool klaasi
piima

„Kui palju maksab klaas teed?“

„Klaas teed maksab kolmkümmend kopikat.“

„Ja kui palju maksab klaas piima?“

„Klaas piima maksab viiskümmend kopikat.“

„Palun klaas teed ja suhkrut. Täna! — Kas klaas kohvi maksab ka viiskümmend kopikat?“

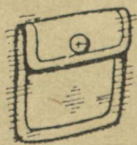
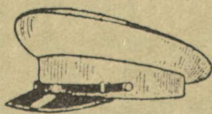
„Ei, klaas kohvi maksab kaheksakümmend kopikat.“

„Kas kohv on šokolaadist kallim?“

„Ei, kohv on šokolaadist odavam. Klaas šokolaadi maksab rubla viiskümmend kopikat, aga klaas kohvi maksab kaheksakümmend kopikat.“

„Palun veel klaas teed ja suhkrut!“

Упражнение 1. Mis on pildil?

Упражнение 2. Перевести на русский язык.

Ma tahan süüa. Ma einestan, panen. mütsi pähe ja palitu selga. Talumees, tööline ja meremees. Köök. Köögis on riiul. Riiulil on teemasin, teekann, kruus, tass ja pott. Kohv on odav, piim on odavam. Suhkur on magus. Kas võin võtta ühe õuna? Kuub. Minu taskurätt on kuue taskus. Ma nuuskán nina.

16. Lihakaupluses.

sink

Lihunik raiub liha.

Tere! Kas teil on vorsti ja sinki?

Jah, palun, meil on vorsti ja meil on sinki ka.

Mis maksab sink?

Sink maksab nelikümmend viis rubla kilo.

Aga kui palju maksab vorst?

Kilo vorsti maksab ainult kolmkümmend kaks rubla.

Palun üks kilo vorsti ja nelisada grammi sinki.

Palun, siin on sink ja vorst!

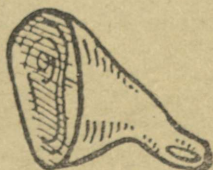
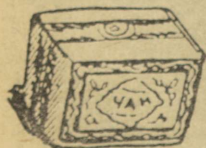
Nüüd andke mulle veel poolteist kilo sealiha ja viis paari mune. Kas munad on värsked?

Jah, munad on täitsa värsked. Kas läheb veel midagi?

Palun veel pool kilo võid ja 1 kilo 200 grammi juustu. — Täna. Kui palju mul tuleb maksta?

Kõik kokku maksab sada seitsekümmend kolm rubla kolmkümmend viis kopikat.

Упражнение I. Mis on pildil?

 on üle. paistab. Vaata—
 ! viib linna. sõidab.
 määgib. hüppab. rõhib.
 hirnub. ammub. näub.
 haugub. Suur   on köögis.
 ja on riivilil. Mul on peas,
 seljas ja jalas. on katki.
 on kuuetaskus. ja kohv. on
magus.

Упражнение 3. Спиши упражнение 2.

17. Trammivagunis.

(Kahekõne)

Ma sõitsin trammis. Minu vastas istus Niina. Ta küsis minult:

„Boris, kuhu sa sõidad?“

„Kooli. Aga sina?“

„Mina sõidan raamatukogusse. Boris, kas sul pilet on?“

„On, aga sul?“

„Mul ei ole veel piletit. Konduktor, palun üks pilet!“
hüüdis Niina konduktorile.

Konduktor tuli Niina juurde. Niina andis talle rublase raha.

Konduktor andis Niinale pileti ja 70 kopikat tagasi.

Ühel peatusel tuli minu vanaisa trammi. Ta nägi mind.

„Tere, Borja. Kuhu sa sõidad?“

„Ma sõidan kooli.“

„Noh, siis sõidame ühes. Mina sõidan apteeki.“

Ulesanne. Mängige see kahekõne osades. Uks mängib Niina osa, teine on Boris, kolmas on konduktor ja neljas on vanaisa.

У п р а ж н е н и е. Перевести.

Tööraha poeg. Kus asub Tallinna linn? Nõukogude Eestis. Venelane, leedulane, eestlane, lätlane. Pioneerid marsivad rivis. Meid liidab sõprus. Teie onu. Meie töö. Hommik ja õntu. Kuidas tervis on? Kas tohin Teid paluda? Lubage! Suur tänu! Kas teate tema aadressi? Kes puudub? Ma olen täna haige.

Краткие сведения из эстонской фонетики.

Ударение в эстонских словах стоит всегда на первом слоге. Исключение составляют только некоторые восклицания, как напр.: ohòh, tohòh, hurjòh, pondh, jajàh.

Эстонский язык употребляет латинские буквы. В эстонском алфавите 23 буквы: 9 для гласных и 14 для согласных звуков.

Гласные: а, е, і, о, у, õ, ä, ö, ü.

Согласные: b, d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, v.

Задание. Рассмотрите в эту таблицу.

Слово	Гласные	Согласные
ema	е, а	м
uni	у, і	п
magus	а, у	м, г, с
tuba	у, а	т, б
koputan	о, у, а	к, р, т, н

Упражнение. Сделайте такую же таблицу и выпишите из следующих слов гласные и согласные: tütar, õde, võta, punane, terav, hobune, vanaisa.

Произношение гласных.

е произносится как русское э в словах «это, эхо»: ema, lennik, Enn, Ene, Meeme, Neeme.

õ — почти как русское ы в слове «тыл»: tõsi, õde, võta õun, lõika, sõda, sõida, võit.

Для упражнения в произношении õ читайте громко стихотворение „Sõidab, sõidab sõjamees“ (§ 36).

ä, ö, ü — соответствующих звуков в русском языке нет.

ä: väike, täht, päev, mägi, käsi, näitab.

ö: öö, sõõ, tee tööd, ära löö.

ü: Ulo, Külli, ütle, üks tütar.

Остальные гласные — а, і, о, у — произносятся как в русском языке.

Произношение согласных.

Русские г, б, д звучные, эстонские *g, b, d* напротив глухие: они звучат как краткие *k, p, t*. Произнести: *tigu* (улитка), *kabi* (копыто), *gada* (тропинка) как краткие *tiku, kari, ratas*.

В начале слова принято писать *k, p, t*, хотя они там звучат так же коротко как *g, b, d*.

k, p, t звучат как русские *к, п, т*. В эстонском языке двойкий *l*:

1) смягчённый *l* = ль: *kal'lis, pal'l, Vol'li, väl'juma*.

2) несмягчённый *l* звучит как среднее между «липа» и «лапа»: *kala on soolane, lumi on valge ja külm, laps, lai, laud, lamp*.

h в начале слова произносится так же легко как украинский *г* (гарно, гомон): *haige hammas, homme hommikul, harjutus, hiir*. Так же мягко звучит *h* в начале слога: *ta-han, lä-hen*.

В середине и конце слога он звучит как двойной *h*: *vihm, tih-ti, noh, to-hoh*.

Для упражнения в произношении *h* в начале слова читайте громко:

Коер *haugub*: *hau, hau, hau!*

Ни-*ha, Hiiumaa!*

Норради, *hoppadi, hobune!*

s отличается от русского „с“ степенью долготы: он звучит вдвое короче русского. Сравните: *isa, osa, vesi* (*s* — первая ступень долготы); *коси, коса, пока роса* (*s* — вторая ст. долготы).

j (русский *й*) встречается только в начале слога в сочетании с гласным: *jalg, juba, jõgi, järg, tasu-ja*.

п в сочетании *-ng* и *-nk* произносится как носовой звук (немецкое „danke“): *king, säng (=voodi), pink, vankuma* (шататься).

Смягчение согласных обозначено в этом учебнике апострофом, запятой над буквою: *kas's, pal'l, Vol'li, van'n* (ванна), *müt's* (читайте: кась, паль, вань...).

Ступени долготы гласных.

Звук	Краткий	Долгий	Сверхдолгий
	I ступень	II ступень	III ступень
а	kali (квас)	kaali (брюквы)	(kaks) kaali
е	keda	keeda (вари)	keeta (варить)
і	vili (зерн. хлеб)	viili (напильника)	(kaks) viili
о	koli (хлам)	kooli	(kuhu?) kooli
u	kuri	kuuri (uks)	(kuhu?) kuuri
õ	rõse (щеки)	rõdsas (куст)	(kus?) rõdsas
ä	jäme (толстый)	jääme (останемся)	jääma
ö	nöbi (куцый)	nööbi (пуговицу)	(kaks) nööpi
ü	küna (корыто)	küünal (свеча)	küünlad

Ступени долготы согласных.

l	(ei) põle	(ühe) põlle (фартук)	(kaks) põlle
m	sama (самый)	(ühe) sammu (шаг)	(kaks) sammu
n	lina (лён)	linna (majad)	(kuhu?) linna
r	ära	(ära) narri (не дразни)	(kaks) narri
s	kasi (пошёл!)	kas'si (saba)	(kaks) kas'si
v	kivi (камень)		(kuhu?) kivvi
h	ihu (тело)		(kuhu?) ihhu
j	maja		(kuhu?) majja
b—p	kabi (копыто)	kapi (uks)	(kaks) kappi
d—t	rada (тропа)	ratas	ratta
g—k	tigu (улитка)	tiku	tikku

Краткие и долгие гласные.

Задание. Вспомогательная таблица.

Краткий гласный	Долгий и сверхдолгий гласный
a: kana, palav	raamat, saama
e: vesi, terav	keeles, keelama
i: isa, ilus, tibu	pliiats, viis

Краткий гласный	Долгий и сверхдолгий гласный
o: oma kodu	jookseb, jooma
u: tuba, tuli, nuga	juures, juurde
õ: õde, võta õun	võõras, võõra
ä: käsi, nägu	pääsuke, jääma
ö: köha, rõhib	sööme, tööle
ü: üks tütar	hüüan, nüüd

У п р а ж н е н и е. Спишите и подчеркните долгие и сверхдолгие гласные.

See on tool. Söö, söö, poiss! Kass jookseb. Raamat on riiulil. Puu on suur. Kell on viis. Aastas on kaksteist kuud. Pooles aastas on kuus ja veerand-aastas kolm kuud.

Образец: See on raamat.

З а к л ю ч е н и е: Краткие гласные пишутся одной буквой, долгие и сверхдолгие — двойной буквой.

П р и м е ч а н и е. В эстонских словах двойные гласные встречаются только в первом слове.

Краткие и долгие согласные.

З а д а н и е. Всмотритесь в эту таблицу.

Краткий согласный	Долгий и сверхдолгий согласный
n: kana, munä, uni	anna, kanna kan'ni
l: kala tuli, valus	kal'lis, jälle
m: ema nimi	kümme sammu
s: pesa, isa, vesi	kas'sid, sisse

З а к л ю ч е н и е: Краткие согласные пишутся одной буквой, долгие и сверхдолгие — двойной буквой.

Слитные гласные (дифтонги).

В слове «laud» стоят рядом двое гласных: а и u. Они составляют один слитный звук **au**, который выговаривается разом, одним толчком голоса.

З а д а н и е. Всмотритесь в эту таблицу.

ei: teine, sein, seisab, seitse	au: laud, haukuma, saun
ai: naine, haige, Maimu	ea: hea, pea, seal, peal
oi: poiss, oigama	ae: aeg, aed, nael
äi: väike, päike	õu: õues, tõusen
äe: näe, käe	ui: uisk

Долгота слитных гласных.

Selle laua. В дифтонге **au** а в I ступени, u тоже в I ступени. В какой ступени дифтонг **au** в слове laua? — Во второй ступени ($1+1=2$).

Seda lauda (произнести lauda). В какой ступени здесь дифтонг **au**? В третьей ступени, потому что а в I, u во II ступени. ($1+2=3$).

З а к л ю ч е н и е. Дифтонги имеют две ступени долготы: II и III ступень.

В дифтонге III ступени долгий гласный не пишется двойной буквой.

У п р а ж н е н и е. Спишите и подчеркните дифтонги.

Ara raiu! Poiss tuli aeda. Päike tõuseb. Maimu on haige. Teise seina ääres seisavad Leida ja Rein. Laps oigas. Koer haugub. Seal laua peal ei ole leiba. Väino laulab.

Слитные согласные и их долгота.

В слове «kõrge» стоят рядом два согласных — г и g, которые составляют один слитный звук **rg**.

Väino mängib.

Какой здесь слитный согласный? — **ng**. В какой ступени? — Во второй, потому что оба краткие ($1+1=2$).

Hilja ei taha mä**ng**ida (произнести män**ng**ida).

В какой ступени здесь **ng**? — В третьей: **n** во второй и **g** в первой ($2+1=3$).

Заключение: Слитные согласные тоже имеют две ступени долготы: II и III ступень.

В слитной согласной III ступени долгий согласный не пишется двойной буквой.

Перенос слов.

В каждом слоге должен быть один гласный звук:

Tu-li, ve-si, ka-na, nu-ga, pu-na-ne, ma-ga-ma, ho-bu-ne.

Долгие гласные и двойные гласные при переносе не отделяются:

1) Söö-me, joo-me, raa-mat, vaa-tab, krii-ti, suu-re, too-li.

2) Näi-ta, teine, vői-da-me, sei-sab, hau-gub, tõi-seb, õu-na, pœ-ga, vői-ke.

Долгие согласные и двойные согласные при переносе отделяются друг от друга:

1) Lam-mas, kol-la-ne, püs-si-ga, hüp-pab, lin-nu-le, nuk-ku.

2) Van-ker, puh-taks, len-dab, tõm-bab, tah-vel, Sal-me.

Когда три (или больше) согласных стоят рядом, то они все, кроме последнего, относятся к предыдущему слогу:

Vank-ri-le, tahv-li-ga, komp-su.

Одну букву не переносят и не оставляют. Слова: i-sa, e-ma, õ-de, i-lus не переносятся.

Упражнение. Разделите на слоги соответственно правилам переноса.

Linda istub pingil ja õmbleb. Salme läheb tahvli juurde. Pühi tahvel puhtaks! Isa istub vankrile. Lind lendab oksale. Ema näitab sõrme. Sohva on nurgas. Õpetaja andis mulle suure raamatu. Ratsanik sõidab. Kes võitis? Näita! Päike paistab. Koerad hauguvad.

Числа до тысячи.

Примечание: Порядковые числительные обозначены цифрою с точкой: 1. — esimene; количественные — без точки: 1 — üks.

Количественные	Порядковые
1 üks, ühe, üht	1. esimene, -se, -st
2 kaks, kahe, kaht	2. teine, -se, -st
3 kolm, kolme, kolme	3. kolmas, -nda, -ndat
4 neli, nelja, nelja	4. neljas, -nda, -ndat
5 viis, viie, viit	5. viies, -nda, -ndat
6 kuus, kuue, kuut	6. kuues, -nda, -ndat
7 seitsme, -me, -et	7. seitsmes, -nda, -ndat
8 kaheksa, -, -t	8. kaheksas, -nda, -ndat
9 üheksa, -, -t	9. üheksas, -nda, -ndat
10 kümme, kümne ¹	10. kümnes, -nda, -ndat
11 üksteist ²	11. üheteistkümnes, -nda, -ndat
12 kaksteist	12. kaheistkümnes
13 kolmteist	13. kolmeteistkümnes
14 neliteist	14. neljateistkümnes
15 viisteist	15. viieteistkümnes
16 kuusteist	16. kuueteistkümnes
17 seitseteist	17. seitsmeteistkümnes
18 kaheksateist	18. kaheksateistkümnes
19 üheksateist	19. üheksateistkümnes
20 kakskümmend ³	20. kahekümnes
21 kakskümmend üks ⁴	21. kahekümne esimene
22 kakskümmend kaks	22. kahekümne teine
23 kakskümmend kolm	23. kahekümne kolmas
24 kakskümmend neli	24. kahekümne neljas
25 kakskümmend viis	25. kahekümne viies
26 kakskümmend kuus	26. kahekümne kuues
27 kakskümmend seitse	27. kahekümne seitsmes
28 kakskümmend kaheksa	28. kahekümne kaheksas
29 kakskümmend üheksa	29. kahekümne üheksas
30 kolmkümmend	30. kolmekümnes
31 kolmkümmend üks	31. kolmekümne esimene
32 kolmkümmend kaks	32. kolmekümne teine

¹ kümme, kümne, kümnet; ² üksteist (kümmend), üheteistkümne, üheteistkümmed; ³ kahekümne, kahtkümmend; ⁴ kahekümne ühe, kahtkümmend üht.

Количественные

33	kolmkümmend kolm
34	kolmkümmend neli
35	kolmkümmend viis
36	kolmkümmend kuus
37	kolmkümmend seitse
38	kolmkümmend kaheksa
39	kolmkümmend üheksa
40	nelikümmend
41	nelikümmend üks
42	nelikümmend kaks
43	nelikümmend kolm
44	nelikümmend neli
45	nelikümmend viis
46	nelikümmend kuus
47	nelikümmend seitse
48	nelikümmend kaheksa
49	nelikümmend üheksa
50	viiskümmend
51	viiskümmend üks
60	kuuskümmend
70	seitsekümmend
80	kaheksakümmend
90	üheksakümmend
100	sada, saja, sadat
101	sada üks
102	sada kaks
110	sada kümme
200	kakssada
300	kolmsada
400	nelisada
500	viissada
600	kuussada
700	seitsesada
800	kaheksasada
900	üheksasada
1000	tuhad, tuhande, tuhandet

Порядковые

33.	kolmekümne kolmas
34.	kolmekümne neljas
35.	kolmekümne viies
36.	kolmekümne kuues
37.	kolmekümne seitsmes
38.	kolmekümne kaheksas
39.	kolmekümne üheksas
40.	neljakümnes
41.	neljakümne esimene
42.	neljakümne teine
43.	neljakümne kolmas
44.	neljakümne neljas
45.	neljakümne viies
46.	neljakümne kuues
47.	neljakümne seitsmes
48.	neljakümne kaheksas
49.	neljakümne üheksas
50.	viiekümnes
51.	viiekümne esimene
60.	kuuekümnes
70.	seitsmekümnes
80.	kaheksakümnes
90.	üheksakümnes
100.	sajas, sajanda, sajandat
101.	saja esimene
102.	saja teine
110.	saja kümnes
200.	kahesajas
300.	kolmesajas
400.	neljasajas
500.	viiesajas
600.	kuuesajas
700.	seitsmesajas
800.	kaheksasajas
900.	üheksasajas
1000.	tuhandes, -nda, -ndat.

Постатейный словарь

55.

vana	старый (ая, ое)	lumehärmas	в снежном инее
uus	новый (ая, ое)	kelk	саночки
aasta	год	kelk on kaasas	саночки с собою
noor	молодой (ая, ое)	rõõmsalt	весело
kärmas	проворный (ая, ое)	mägi	гора
käib	ходит	mäele	на гору
härm	иней	lastepere	детвора

57.

rätt	платок	kaelarätt	галстук
kael	шея	tubli	бравый, хоро- ший
kaelas	на шее	milline	какой (ая, ое)

58.

kelgutama	кататься на са- ночках	laseb (hangest) alla	спускается, ка- тается
kõrge	высокий (ая, ое)	kelguga	на санках
lumehang	сугроб	kutsub	зовёт
tooma	принести	kahekesi	вдвоём
		mäest alla	с горы (вниз)
		lõbus	весело

59.

süütan	зажигаю	toosist	из коробки
tuletikk, tikk	спичка	põleb	горит
tikutoos	спичечная ко- робка	ära puutu põletab	не тронь жжёт

60.

töötama	работать	arvutama	решать задачи
seltsis	вместе		

61.

küsimata	спрашивать	võimlema	делать гимнастику
vastama	отвечать		

62.

paraadile	на парад	puhub pasunat	трубит
lööma	ударять	(salga) juht	вожатый (ая)
lööb trummi	барабанит	marssima	маршировать
puhuma	дуть	kõige ees	впереди всех

63.

raha	деньги	virke	прилежный (ая, ое)
ostma	купить	homme	завтра
kodus	дома	jalutama	гулять
mängib palliga	играет в мяч		
laisk	ленивый, лентяй		

64.

kauplusse	в магазин	andke	дайте
müüja	продавец	parem	лучше
vaatama	смотреть	praegu	сейчас

65.

ajaleht	газета	pliiatsiga	карандашом
millega	чем		

66.

raiuma	рубить	kasvab	растёт
kirves	топор	kukub maha	падает (на землю)
mets	лес	kütab ahju	топит печку
metsas	в лесу		

67.

oksale	на ветку	pesale	на гнездо
--------	----------	--------	-----------

68.

oksal	на ветке	seinale	на стене
-------	----------	---------	----------

69.

oksalt с ветки

seinalt со стены

70.

läheb katki разбивается
sealt оттуда

kust откуда

71.

saal зал
saalis в зале
lipul на знамениjuht вождь
kõnelema говорить

72.

nädal неделя
nädalapäevad дни недели
esmaspäev онедельник
teisipäev вторник
kolmapäev среда
neljapäev четвергreede пятница
laupäev суббота
pühapäev воскресенье
kuuekesi шестеро
küllastama итти в гости
(keda?)

73.

puhkama отдыхать
park парк
pargis в парке
väga hea очень хорошоpärast lõunat после обеда
puhkepäev выходной день
jälle опять
tööpäev рабочий день

74.

elab живёт
alt из-под
leiab найдёт
(leiva) raasuke крошкаhästi хорошо
püüab kinni поймает, схва-
тывает
sööb ära съест

75.

peal на
(tooli) taga за (стулом)

vahel между

76.

annab tagasi даёт сдачи
head aega до свиданья
läheb minema уходитmüüma продавать
maksab стбит
kopikäs копейка

77.

katab lauda	накрывает стол	varsti	скоро
kahvel	вилка	kohe	сейчас
taldrik	тарелка	puuduvad	отсутствуют
lusikas	ложка	soolatoos	солонка
klaas	стакан	koht	место

78.

liha	мясо	praetud kala	жареная рыба
vorst	колбаса	kurk (kurgi)	огурец
kook	пирожное	salat	салат
juust	сыр	hapupiim	простокваша
või	масло (коровье)	ei söönud	не съел
kartul	картофель	tahan	хочу
õhtul	вечером	söök	пища
võileib	хлеб с маслом	jook	питье
kohv	кофе	tee	чай
lõunalauas	за обеденным столом		

79.

teised	другие	hüva, hea	хорошо
jooksevad ringi	бегают кругом	vahetund on	перемена кон-
jalgpall	футбол	läbi	чилась

80.

pea	голова	keel	язык
mul on	у меня есть	lahti	открыт (а, о)
nägu	лицо	silmadega näen	глазами я вижу
suu	рот	kõrvadega	ушами слышу
suus	во рту	kuulen	
hammas, hambad	зуб, зубы		

81.

selg	спина	parem kõrv	правое ухо
juuksed	волосы	vasak silm	левый глаз
rind	грудь	pruunid	русые

82.

koolivend	школьный това- рищ	Tallinnas	в Таллинне
		Eesti NSV	Эстонская ССР

pealinn	столица	oskan	умею
vene	русский (ая, ое)	eesti keeles	по-эстонски
eesti keel	эстонский язык		

83.

kuldnokk	скворец	kask	берёза
kevad	весна	puur	клетка
soojalt	тепло	kuldnoka-puur	скворечница
sulab	таёт	viib kase otsa	несёт на берёзу
voolab	течёт	hakkab	начинает
õitsevad	цветут		

84.

toonekurg	аист	nokk	клюв
pääsuke	ласточка	tiib, tiivad	крыло, крылья
võrdlus	сравнение	kõnnib, käib	ходит
toonekurel on	у аиста (есть)	lühike	короткий (ая, ое)

85.

liblikas	бабочка	lillelt lillele	с цветка на цветок
mesilane	пчела	kogub mett	собирает мёд
näe	смотри	sulle ja mulle	тебе и мне

86.

oskame teha	умеем делать	uhke	роскошный (ая, ое)
tantsima	танцовать	haljas heina-	зелёный луг
armastan	люблю	maa	
hõissa,	возглас ликова-		
hõissassa	ния (ай-люли)		

ma võin	} mängida	я могу	} играть
ma kardan		я боюсь	
ma hakkan	} mängima	я начинаю	} играть
ma pean		я должен (должна)	

87.

kumb (kumma)	который из	vaidlema	спорить
kummal on	двух	kevadel	весною
õigus	у кого из двух	lühemaks	короче
	правда	pikemaks	длиннее

88.

kiri	письмо	naljaul	шуточная песня
kirjutuslaud	письменный стол	kargama, hüppama	скакать, пры- гать
võttis kätte	взял в руку	karu	медведь
midagi	что-то	lõi trummi	барабанил
kritseldama	царапать	vastu ahju	о печку
sest pole midagi	это ничего	kummi	

89.

häbi hakkas	стыдно стало	ise	сам(а)
laena	одолжи	kuulma	слышать
(see on) minu oma	(это) принадле- жит мне	kuulis	услышал
		võta	возьми
		värv (värvid)	цвет (цвета)

90.

seinaleht	стенгазета	tint	чернила
maipüha	праздник 1-го мая	huvitav	интересный (ая, ое)
tindipott	чернильница		

91.

olgu tervitatud	да здравствует	lillekimp,	букет
tänavale	на улицу	-kimbud	
kirju	пёстрый (ая, ое)	pärg, pärjad	венки

92.

kalender	календарь	trükitud	напечатано
kuupäev	число (месяца)	muud päevad	другие дни

93.

linnas	в городе	noh, mis siis	ну что-ж
maal	в деревне	hää! (-ed)	голос (а)
maalt linna	из деревни в город	kits	коза
teater (teatrid)	театр (ы)	lammas	овца
tramm (-id)	трамвай (и)	karjub	кричит
vabrik (-ud)	фабрика (ки)	hõnub	ржёт
traktor (-id)	трактор (ы)	rõhib	хрюкает
kombain (-id)	комбайн (ы)	näub	мяукает
põld, põllud	поле, поля	määgib	блеёт
		talu	хутор

94.

vikerkkaar радуга
 vihm on üle дождь перестал
 millest из чего
 lilla лиловый

helesinine голубой
 (светло-си-
 ний)
 oranž оранжевый

95.

laager лагерь
 kinni püüdma поймать

tõid laagrisse принесли в ла-
 герь

96.

tamm дуб
 valvepostil на страже, на
 посту

tööraha poeg сын трудового
 народа
 julge смелый (ая, ое)

97.

mägedest выше гор
 kõrgemal
 terve tee целая дорога
 on lippe täis полна знамени-
 ми
 läheneb приближается

võitja-armee победоносная
 армия
 mürtsub трещит
 (maa) müdiseb (земля) трясёт-
 ся, гудит
 igaüks каждый '(ая, ое)
 rõõmsalt весело

98.

Nõukogude Liit Советский
 Союз (СССР)
 kus asub где находится
 venelased русские
 eestlased эстонцы
 lätlased латыши

leedulased литовцы
 tatarlased татары
 grusiinlased грузины
 rahvad народы
 inimene, ini- человек, люди
 mesed

99.

sõbrad друзья
 rivi строй
 punalipp красное знамя
 (lipul) kirjad текст (на зна-
 мени)

sõprus дружество
 liidab соединяет
 igal ajal во всякое время
 vennalik sõbr- братская друж-
 rus ба

Разговоры и классные беседы.

1.

teie nimi	ваше имя	kui vana	сколько лет
-----------	----------	----------	-------------

2.

tervitused	приветствия	sünnipäev	день рождения
õnnesoovid	поздравления	jõud	сила
nägemiseni	до свиданья	töö	работа
soovin	желаю	tervis	здоровье
õnn	счастье		

3.

tänu	благодарность	andestage	простите
lubage	позвольте	aitama	помочь
vabandust	извините	tohtima	мочь (сметь)

4.

teadma	знать	aadress	адрес
jah, tean küll	да, знаю		

5.

number	номер, цифра	haige	болен, больна
--------	--------------	-------	---------------

6.

millal	когда	lõuna ajal	в полдень
koolist koju	из школы до- мой		

7.

puhastama	чистить	panen palitu	надеваю пальто
kuiv	сухой (ая, ое)	selga	
pühin kuivaks	вытираюсь	panen pähe	надеваю на го- лову
einestan	завтракаю	müts	шапка, фураж- ка
munaga	с яйцом		

8.

õhtust sööma ужинать

9.

tööline рабочий
meremees моряк
meri мореmerel на море
talu хутор

10.

tass чашка
riiul полкаriiulil на полке
alustass блюдечко

11.

köök кухня
kööginõud кухонная посу-
да
sööginõud посуда
ämbris в ведре
pada котёл
pliiit плита
pliidil на плитеpott горшок
kastrul кастрюля
kauss миска
kruus кружка
teemasin самовар
teekann чайник
pann сковорода

12.

kõne речь
telefonikõne разговор по те-
лефону
kas võin? могу ли?ambulants амбулатория
halvasti плохо
mõlemad оба
kuulan raadiot слушаю радио

13.

tasku карман
taskurätt носовой платок
kuub пиджак
kuue taskus в кармане пид-
жакаpüksid jalas брюки надеты
peas на голове
taskust из кармана
nuuskan nina сморкаюсь

14.

tee чай
suhkur сахар
pool klaasi полстакана мо-
пиима лока
kallis дорогой (ая, ое)kallim дороже
odav дешёвый (ая,
оё)
odavam дешевле

15.

sink	окорок	sealiha	свинина
teil	у вас	paar	пара
meil	у нас	värsked	свежие
mis maksab =		täitsa	совсем
kui palju		kas läheb veel	может ещё что
maksab		midagi?	нужно?
tohoh!	восклицание	tuleb mäksta	придётся пла-
	удивления		тить

16.

kahekõne	разговор	peenraha	мелкие деньги
minu vastas	напротив меня	peatas (-e)	остановка
raamatu-	в библиотеку	ülesanne	задание
kogusse		osa	роль
pilet (-i)	билет	osades	в лицах
(raha) tagasi	дать сдачи		
andma			

Sõnastik. Словарь.

Содержит слова I и II части.

Условные знаки. У склоняемых слов после именительного падежа даётся в скобках форма родительного падежа, которая служит основой падежей единств. числа и именит. множественного числа: tahvel (tahvli); если звуковой состав слова в родительном падеже не изменяется, то в скобках даётся только коренная гласная: tank (-i) — читать tank (tanki). Если же в скобках только чёрточка, то это значит, что слово в родительном падеже имеет одинаковую форму с именительным: tasku (—) читается tasku (tasku). Неизменяемая часть слова отделяется от окончания вертикальной чёрточкой, а в скобках даётся только окончание родительного падежа: inimelne (-se) — читать inimene (inimese). У глаголов таким же образом даётся форма неопределенного наклонения, а в скобках форма настоящего времени.

А

aed (под. aia)	сад	alt	из-под
aeg (aja)	время	ambulants (-i)	амбулатория
aga	а, но	ammub	мычит
ahi (ahju)	печь	andesta ma (-n)	простить
ahjus	в печи	andke	дайте
aias	в саду	anna	дай
aita ma (-n)	помочь	armas (armsa)	любимый (ая, ое)
aitäh	спасибо	armasta ma (-n)	любить
ajal	см. aeg	armee	армия
aja ma (-n)	гнать	arst (-i)	врач
ajaleht (-lehe)	газета	arvuta ma (-n)	считать
aken (akna)	окно	asi (asja)	вещь
alati	всегда	asu ma (-n)	находиться
algab	начинается	auto	автомобиль
all	внизу	avab	открывает
alla	вниз	avatud	открыт (а)
alles	ещё		

hääл (-e) голос
hüppalma (-n) прыгать
hüva = hea хорошо

hüvasti до свиданья
hüüdma кричать
(hüüan)

I

iga каждый (ая, ое)
igav (-a) скудный (ая, ое)
igav скучно
igalüks (-ühe) каждый (ая, ое)
ikka всётаки
ilm (-a) 1) погода
 2) мир(свет)

ilus (-a) красив (а, о)
ilves (-e) рысь
inimelne (-se) человек
isa (—) отец
ise сам (а)
istu|ma (-n) сидеть; садиться

J

ja и
jaanuar (-i) январь
jah да
jalas (prüksid) (брюки) наде-
 ты
jalg (jala) нога
jalgpall (-i) футбол
jalutalma (-n) гулять
jooma (joon) пить
jook (joogi) напиток
jooksma (jook-бежать
sen)

joonistalma (-n) рисовать
juba уже
juht (juhi) вожатый (ая)
julge смелый (ая, ое)
juuksed волоса
juurde к
juures у
juust (-u) сыр
jõel на реке
jõgi (jõel) река
jälle опять
jää (—) лёд

K

ka тоже
kaart (kaardi) карта
kaasas с собою
kael (-a) шея
kaela|rätt галстук
(-räti)
kaelas на шее
kaheksa восемь
kahekõne диалог
kahur (-i) пушка
kahvel (kahlvi) вилка
kaitsema защищать
(kaitsen)
kaks (kahe) два
kala (—) рыба
kalender (-dri) календарь

kallim дороже
kallis дорогой (ая, ое)
kana (—) курица
kapp (kapi) шкаф
kargalma (-n) скакать
karju|ma (-n) кричать
kartul (-i) картофель
karu (—) медведь
kask (kase) берёза
kass (-i) кошка
kastrul (-i) кастрюля
kasukas шуба
(kasuka)
kasvalma (-n) расти
katki разбит (а, о)

katma (lauda)	накрывать (стол)	kopilkas (-ka)	копейка
kauplus (-e)	магазин	koputalma (-n)	стучать
kauss (kausi)	миска	kord (korra)	раз
keel (-e)	язык	korsten	труба
kelgutalma (-n)	кататься на са- ночках	(korstna)	
kelk (kelgu)	саночки	korv (-i)	корзина
kell (-a)	1) часы 2) звонок	kraad (-i)	градус
kelle?	чей? чья? чьё?	kriit (kriidi)	мел
kellel?	у кого?	kritselalma	царапать
kes?	кто?	(-n)	
kevad (-e)	весна	kruus (-i)	кружка
kinni	закрыт (а, о, ы)	kuhu	куда
kinno	в кино	kui	когда; если
kiri (kirja)	письмо	kuidas	как
kirju	пёстрый (ая, ое)	kui palju	сколько
kirjutalma (-n)	писать	kui vana	ск. лет
kirves (kirve)	топор	kukkuma	падать
kiits (-e)	коза	(kukun)	
klaas (-i)	стакан	kukk (kuke)	петух
klass (-i)	класс	kuld (kulla)	золото
klassitahvel	классная доска	kuldkala	золотая рыбка
(-tahvli)		kuldnokk	скворец
kodumaa (—)	родина	(-noka)	
kodus	дома	kuldpähkel	зол. орех
koer (-a)	собака	(-pähkli)	
kogulma (-n)	собирать	kuldtäht (-tähe)	зол. звезда
kohal (laua k.)	над (столом)	kuiv (-a)	сухой (ая, ое)
kohale	на место	kuivaks	вытирать
kohe	сейчас	pühkima	
koht (koha)	место	kumb (kumma)	который из двух
kohv (-i)	кофе	kuri (kurja)	злой (ая, ое)
kokku	вместе	kus	где
kollane (-se)	жёлтый (ая, ое)	kust	откуда
kolm	три	kutsuma (-n)	звать
kolmapäev (-a)	среда	kuu (—)	месяц
kolmas (-nda)	третий (тья, тье)	kuub (kuue)	пиджак
kook (koogi)	пирожное	kuuekesi	шестеро
kool (-i)	школа	kuuetasku	зарман пиджа- ка
koolivend	шк. товарищ	kuulma (kuulen)	слышать
(-venna)		kuus (kuue)	шесть
		kuupäev (-a)	число (месяца)
		kuusk (-kuuse)	ёлка

kõht (kõhu)	живот
kõik	всё
kõla ma (-n)	звучать
kõne (—)	речь
kõne ma (-n)	говорить
kõndima (kõnnin)	ходить
kõrge	высокий (ая, ое)
kõrgele	высоко
kõrv (-a)	ухо
käed (ед. käsi)	руки
käes	в руке
käi ma (-n)	ходить
kärmas	проворный (ая, ое)

käsi (käe)	рука
kätte (võtma)	(взять) в руку
kööginõud	кух. посуда
köök (köögi)	кухня
külasta ma (-n)	итти в гости
küljes (kuuse k.)	на (ёлке)
külm (-a)	холод
külmu ma (-n)	замерзать
kümme (kümne)	десять
küsima (-n)	спросить
küsimus (-e)	вопрос
kütma (kütan)	топить

L

laager (laagri)	лагерь
laena ma (-n)	одолжить
lagi (lae)	потолок
lahti	открыт (а, о)
laisk (laisa)	ленивый (ая, ое)
lamab	лежит
lama ma (-n)	лежать
lammas (lamba)	овца
lamp (lambi)	лампа
lapp (lapi)	тряпка
laps (-e)	дитя
lapsepõlv (-e)	детство
lastepere (—)	детвора
laud (laua)	стол
laul (-u)	песня
laulma (laulan)	петь
laupäev (-a)	суббота
leedula ne (-se)	литовец
lehm (-a)	корова
leib (leiva)	хлеб
leidma (leian)	найти
lenda ma (-n)	летать
lennuk (-i)	самолёт
libli kas (-ka)	бабочка
liha (—)	мясо
liit (liidu)	союз

liitma (liidan)	соединять
lill (-e)	цветок
lilla (—)	лиловый
lind (linnu)	птица
linn (-a)	город
lipp (lipu)	знамя, флаг
loe	читай
lubage	позвольте
lugema (loen)	читать
lumehang (-e)	сугроб
lumehelbed	снежинки
lumi (lume)	снег
lund	снегу
lusi kas (-ka)	ложка
lõbus	весело
lõi (trummi)	бил (в бара- бан)
lõika ma (-n)	резать
lõuna (lõuna)	обед
lõunalaud	обеденный стол
läheb	идёт
lätla ne (-se)	латыш
lähene ma (-n)	приближаться
löö ma (-n)	ударять
lühemaks	короче
lühike (-se)	короткий (ая, ое)

M

ma	я	millega	чем
maa (—)	земля	millest	из чего
maal	в деревне	milline	какой (ая, ое)
madal (-a)	низкий (ая, ое)	mina (minu)	я
magalma (-n)	спать	mine	иди
magus (-a)	сладок (ка, ко)	minema (lähen)	итти
maha	(упасть) на зем-	minna	итти
(kukkuma)	лю	minu	мой (моя, моё)
maias (maia)	падный	mis	что
maipüha	праздник 1-го мая	missugune	какой (ая, ое)
maja (—)	дом	mitu	сколько
maksma (-an)	строить	mulle	мне
mapp (mapi)	портфель	muna (—)	яйцо
mari (marja)	ягода	munema (-n)	нести яйца
marssima (-in)	маршировать	must (-a)	чёрный (ая, ое)
meeldib	нравится	muud	другие
mees (mehe)	мужчина	muusika (—)	музыка
meie	мы	mõistatus (-e)	загадка
meil	у нас	mõlemad	оба
meremees	моряк	mõni (mõne)	несколько
(-mehe)		mäele	на гору
mesi (mee)	мёд	mägi (mäe)	гора
mesilane (-se)	пчела	mängima (-n)	играть
mett	мёду	mänguasi	игрушка
mets (-a)	лес	(-asja)	
miinus (-e)	минус	määgima (-b)	блесть
miiting (-u)	митинг	müdiseb (maa)	(земля) трясёт-ся
midagi	что-то	mürtsub	трещит
miiks	почему	müts (-i)	шапка
millal	когда	müüja (—)	продавец
mille	чего	müüma (-n)	продавать

N

naerma	смеяться	nimi (nime)	имя
(naeran)		nina (—)	нос
naine (naise)	женщина	nokk (noka)	клюв
nali (nalja)	шутка	noor (-e)	молодой (ая, ое)
neil	у них	nuga (noa)	нож
neli (nelja)	четыре	nukk (nuku)	кукла
neljapäev (-a)	четверг	number	цифра, номер
nende	их	(numbri)	

nurgas	в углу
nurk (nurga)	угол
nutma (nutan)	плакать
nuuskama (-n)	сморгаться
(nina)	
nõnda	так
nõukogude	советский (ая, ое)
Nõukogude Eesti	Советская Эстония
Nõukogude Liit	Советский Союз
nädal (-a)	неделя

odav (-a)	дешёвый (ая, ое)
oks (-a)	сук; ветка
oksal	на ветке
oktoober	октябрь
(oktoobri)	
olen	я (есмы)
olge	будьте
oli	был (а, о)

paar (-i)	пара
paber (-i)	бумага
paberikorv (-i)	корз. для отбросов
pada (paja)	котёл
paistab	светит
palav (-a)	горячий (ая, ое)
palju	много
pall (-i)	мяч
palulma (-n)	просить
panelma (-n)	положить
paraad (-i)	парад
parem	лучше
parem (-a)	правый (ая, ое)
park (pargi)	парк
pasun (-a)	горн
pea (—)	голова
peal	на
pealinn	столица

näen	вижу
nägema (näen)	видеть
nägemiseni	до свиданья
nägu (näo)	лицо
näha	видеть
näitama (-n)	показать
näo	(см. nägu)
näub	мяукает
nääripuu	новогодняя ёлка
nääripäev	Новый год
nüüd	теперь

О

oma	свой (я, ё)
on	есть
onu (—)	дядя
ogav (-a)	белка
oskama (-n)	уметь
ostma (ostan)	купить
otsas (puu o.)	на (дереве)
otsi	ищи

Р

peas	на голове
perekond	семья
(-konna)	
pesa (—)	гнездо
pesema (-n)	мыть
pesema	умываться
(ennast)	
piim (-a)	молоко
pikemaks	длиннее
pikk (pika)	длинный (ая, ое)
pikkamisi	медленно
pildiraamat (-u)	книжка с картинками
pilt (pildi)	картина
pime	темно
pinal (-i)	пенал
pink (pingi)	скамейка
pioneer (-i)	пионер
pliiats (-i)	карандаш

pliit (pliidi)	плита
poeg (poja)	сын
poiss (poisi)	мальчик
pomm (pommi)	бомба
pott (poti)	горшок
praegu	сейчас
praetud (kala)	жареная (рыба)
pruunid	русые
puder (pudru)	каша
puhas (puhta)	чистый (ая, ое)
puhastama (-n)	чистить
puhkama (-n)	отдыхать
(pühi) puhtaks	сотри
puhkpäev (-a)	выходной день
puhuma (-n)	дуть
punalipp (-lipu)	красное знамя
puu (—)	дерево
puuduma (-n)	отсутствовать

puutumä (-n)	тронуть
põgenema (-n)	обр. в бегство
põlema (-n)	гореть
põrand (-a)	пол
päev (-a)	день
päeval	днём
pähe (см. pea)	в голову
päike (-se)	солнце
pähkel (pähkli)	орех
pärast (lõunat)	после (обеда)
pääsuke (-se)	ласточка
püha (—)	праздник
pühapäev (-a)	воскресенье
pühkima	мести
(pühin)	
püksid	брюки
püss (-i)	ружьё
püsti (tõusma)	встать
püüdma (kinni)	поймать

R

raamat (-u)	книга
raasuke (-se)	крошка
raha (—)	деньги
rahvas (rahva)	народ
raiu (-n)	рубить
raske (—)	тяжёлый
ratas (ratta)	колесо
ratsamees (-mehe)	всадник
reede (—)	пятница
revolutsioon (-i)	революция
riiul (-i)	полка
ringi (jooksma)	(бегать) кругом

rind (rinna)	грудь
rippuma (ripun)	висеть
rivi (—)	строй
rohi (rohu)	трава
rohtu (ei ole)	(нет) травы
rõngkäik (-käigu)	демонстрация
ruutu	скоро
rätt (rāti)	платок
rõõmus (rõõmsa)	весёлый (ая, ое)
rõõmsalt	весело
rõhkima (rõhib)	хрюкать

S

sa	ты
saal (-i)	зал
saba (—)	хвост
sajab (lund)	идёт (снег)
sai (saia)	булка
sai (см. saama)	получил (а)

salat (-i)	салат
salk (salga)	отряд
samm (-u)	шаг
sea (см. siga)	свиньи
seal	там
sealiha (—)	свинина

sealt	оттуда
see	этот (эта, это)
sees	в, внутри
sein (-a)	стена
seinaleht (-lehe)	стенгазета
seisma (seisan)	стоять
seitse (seitsme)	семь
selg (selja)	спина
selga (panema)	надевать
selja (см. selg)	спины
seljas	надет (а)
seljas (hobuse)	верхом на л.
selle (nimi)	(имя) того
seltsimees	товарищ
(-mehe)	
seltsis	вместе
sepp (sepa)	кузнец
sig (sea)	свинья
siia	сюда
siin	здесь
siis	тогда
silm (-a)	глаз
sina	ты
sinilill (-e)	голубая пере- леска
sinine (-se)	синий (ая, ее)
sink (singi)	окорок
sinna	туда
sinu	твой
sirp (sirbi)	серп
soe	тепло; тёплый
sohva (—)	диван
soojalt	тепло (как?)

ta	он (она, оно)
taevas (taeva)	небо
taga (puu t.)	за (деревом)
tagasi (andma)	(дать) сдачи
tahan	хочу
tahtma (tahan)	хотеть
tahvel (tahvli)	доска

sool (-a)	соль
soolaine (-se)	солёный (ая, ое)
soolatoos (-i)	солонка
suhkur (suhkru)	сахар
sulaime (-n)	таять
sulepea (—)	ручка
suletud	закрыт (а, о)
sulg (sule)	перо
sulgema (sulen)	закрыть
sulle	тебе
sugulaine (-se)	родственник
summa (—)	сумма
supp (supi)	суп
suu (—)	рот
suur (-e)	большой (ая, ое)
sõber (sõbra)	друг
sõda (sõja)	война
sõdur (-i)	солдат
sõitma (sõidan)	ехать
sõit (sõidu)	езда
sõjamees	солдат
(-mehe)	
sõna (—)	слово
sõprus (-e)	дружба
sõrm (-e)	палец
sõtta	на войну
säräma (-n)	блестеть
sööma (-n)	есть
söök (söögi)	пища
süüa	есть
süütaime (-n)	зажигать

Т

tal	у него (неё)
taldrik (-u)	тарелка
talv (—)	хутор
talvimees	крестьянин
(-mehe)	
talv (-e)	зима
tamm (-e)	дуб

tank (-i) танк
 tankist (-i) танкист
 tantsilma (-n) танцевать
 tasku (—) карман
 tasku|rätt (-rätti) носовой платок
 tass (-i) чашка
 tatarlane (-se) татарин
 teadma (tean) знать
 teater (teatri) театр
 tee (—) дорога
 tee (см. tegema) делай
 tee (—) чай
 teekann (-u) чайник
 teemasin (-a) самовар
 tegema (teen) делать
 tegin делал (а)
 teha (см. tegema) делать
 teie вы
 teil у вас
 teine (-se) другой (ая, ое)
 teised другие
 teisipäev (-a) вторник
 telefon (-i) телефон
 tema (—) он (она, оно)
 terav (-a) острый, остёр
 tere здравствуй
 tereta|ma (-n) поздравлять
 tervis (-e) здоровье
 tervita|ma (-n) поздравлять
 tibu (—) цыплёнок
 tiib (tiiva) крыло
 tiivad крылья
 tikk (tiku) спичка
 tikutoos (-i) спичечная ко-
 робка
 tindilpott (-poti) чернильница
 tint (tindi) чернила

uhke (—) роскошный
 (ая, ое)
 uinulma (-n) заснуть
 uisk (uisu) конёк
 uisud коньки

toast (см. tuba) из комнаты
 tohtima (tohin) мочь, сметь
 tool (-i) стул
 too|ma (-n) принести
 toone|kurg
 (-kure)
 traktor (-i) трактор
 tramm (-i) трамвай
 trumm (-i) барабан
 tuba (toa) комната
 tubli бравый
 tule приди
 tule|tikk (-tiku) спичка
 tuli (tule) огонь
 tulistama (-n) стрелять
 tund (tunni) урок, час
 tõi (см. tooma) принёс (ла)
 tõuseb (püsti) встаёт
 tõuseb (päike) с. восходит
 tädi (—) тётка
 täht (tähe) звезда
 täis полный
 täitsa совсем
 täna сегодня
 tänama (-n) благодарить
 tänav (-a) улица
 tänu благодарность
 töö (—) работа
 tööline (-se) рабочий
 tööpäev (-a) рабочий день
 töö|rahvas
 (-rahva)
 töotama (-n) работать
 tüdruk (-u) девочка
 tühi (tühja) пустой
 tüli (—) ссора
 tütar (tütre) дочь

U

uisutama (-n) кататься на к.
 uks (-e) дверь
 uni (une) сон
 uus (uee) новый (ая, ое)

V

vaatalma (-n)	смотреть	vend (venna)	брат
vaba (—)	свободный ((ая, ое)	vennalik (-u)	братский (ая)
vabandust	извините	vesi (vee)	вода
vabrik (-u)	фабрика	vestlus (-e)	беседа
vaenlane (-se)	враг	vihik (-u)	тетрадь
vahel	между	vihm (-a)	дождь
vaheltund (-tunni)	перемена	viis (viie)	пять
vahva	храбрый (ая, ое)	viilma (-n)	нести
vahvalt	храбро	vikerkaar (-e)	радуга
vaid	а	virk (virga)	прилежный (ая, ое)
vaidlema (-n)	спорить	voolama (-n)	течь
valge (—)	белый (ая, ое)	vorst (-i)	колбаса
valmis	готов (а, о)	voodi (—)	постель
valus	больно	või	или
valvepostil	на посту, на страже	või (—)	масло
vana (—)	старый (ая, ое)	võilleib (-leiva)	хлеб с маслом
vanaema (—)	бабушка	võimlema (-n)	делать гимнастику
vanaisa (—)	дедушка	võin	могу
vanemad	родители	võit (võidu)	победа
varsti	скоро	võitma (võidan)	побеждать
vasak (-u)	левый (ая, ое)	võitis	победил
vasar (-a)	молот	võrdlus (-e)	сравнение
vastama (-n)	отвечать	võtma (võtan)	взять
vastu	против	võtta	взять
vedur (-i)	паровоз	väga	очень
veel	ещё	väike (-se)	маленький (ая)
vene (—)	русский (ая, ое)	välja	вон
venelane (-se)	русский	värske	свежий (ая)
		värv (-i)	цвет

Õ

õde (õe)	сестра	õpetaja (—)	учитель
õhtu (—)	вечер	õpilane (-se)	ученик, -ница
õhtul	вечером	õppima (õpin)	учиться
õhus	в воздухе	õu (-e)	двор
õigus (-e)	правда	õues	на дворе
õitsema (-n)	цвести	õun (-a)	яблоко
õmblema (-n)	шить		

A

ämber (ämbri) ведро
ära прочь

ära minema уйти
ääres у

O

öö (—) ночь

öösel ночьюю

U

üheksa (—) девять
ühes вместе
ühtegi ни одного
üks (ühe) один (одна)

ülal аверху
üles вверх
ümber вокруг
üttelema (-n) сказать

Sisujuhataja. — Оглавление.

	Lk.
55. Uus aasta	3
56. Aasta	5
57. Pioneerid	6
58. Linda ja Salme kelgutavad	8
59. Ma süütan lambi	9
60. Seltsimehed	11
61. Oktoobrilapsed	13
62. Pioneerid lähevad paraadile	15
63. Isa ja poeg	16
64. Kauplus	18
65. Poiss kirjutab	20
66. Mees raiub puud	21
67. Lind lendab oksale	22
68. Lind istub oksal	24
69. Lind lendab oksalt	26
70. Kana ja kümme tibu	28
71. Aktus	30
72. Nädalapäevad	32
73. Pühapäev	33
74. Kass ja hiir	35
75. Peal ja all, ees ja taga	36
76. Vend ja õde mängivad	37
77. Niina katab lauda	38
78. Vestlus	40
79. Kooli õues	42
80. Mis mul on	44
81. Mis mul veel on	46
82. Koolivennad	47
83. Kuldnokk	48
84. Toonekurg ja pääsuke	50
85. Liblikas ja mesilane	53
86. Mis me oskame teha?	54
Juku tantsib Manniga	54
87. Kummal on õigus?	56

38. Miša kiri	57
Hiir hüppas	58
39. Häbi hakkas	58
90. Klassi seinaleht	60
91. Olgu tervitatud esimene mai!	62
92. Kalender	64
93. Linnas ja maal	65
94. Vikerkaar	67
95. Orav	68
96. Seltsimees Tamm	69
97. Nõukogude armee võiduparaad	71
98. Nõukogude Liit ja Nõukogude Eesti	73
99. Sõbrad siin ja sõbrad seal	75
Разговоры и классные беседы	76
1. Vestlus tänaval	76
2. Tervitused ja õnnesoovid	76
3. Palun! Tänan!	77
4. Kas siin elab?	77
5. Uus õpilane	78
6. Millal ja kuhu?	78
7. Mis sa hommikul teed?	79
8. Mis sa õhtul teed?	79
9. Klassis	80
10. Kes ta on? Kus ta töötab?	80
11. Kus?	81
12. Köögi- ja sööginõud	82
13. Telefonikõne	82
14. Tasku ja taskurätt	83
15. Kui palju maksab?	84
16. Lihakaupluses	85
17. Trammivagunis	86
Краткие сведения из эстонской фонетики	88
Числа до тысячи	94
Постатейный словарь	97
Алфавитный эстонско-русский словарь	107

Vastutav toimetaja J. Lohk.

Keeleline toimetaja M. Arro.

Ladumisele antud 29. VII 1948. Trükkimisele antud 1. X 1948. Trükiarv 12 000. Paber 61×86, ¹/₁₆. Trükipoognaid 7,5. Arvutuspoognaid 8. Trükitähti trükipoognas 42660. MB-08010.

Trükikoda „Kommunist“, Tallinn, Pikk tän. 2. Trükikoja tellimise nr. 2545.

Учебник эстонского языка II.

Rbl. 2.—

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00696645 3

48 841